Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

DARBININKAS

Vol. LXIV, Nr. 32
Rugpiūčio - August 10, 1979

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Indijos buvęs ministeris pirmininkas ir Janata partijos pirmininkas Morarji Desai pasitraukė iš partijos pirmininko pareigų ir iš politinio gyvenimo. Nauju partijos pirmininku buvo išrinktas neliečiamųjų kastos buvęs gynybos ministeris ir ministerio pirmininko pavaduotojas Jagjivan Ram. Naują koalicinę vyriausybę sudarė atskilusių Janata partijos narių vadas Charan Singh.

JAV pakvietė Egipto ir Izraelio atstovus atvykti į JAV ir tartis, kad būtų pašalinti iškilę nesusipratimai dėl neginkluotų taikos priežiūros dalinių, skiriančių Egipto ir Izraelio ginkluotąsias pajėgas Sinajaus pusiasaly.

Irako prezidento pareigas pradėjus eiti Saddam Hussein, revoliucinės tarybos pirmininkas ir min. pirmininko pavaduotojas Adnan Hussein buvo atleistas iš pareigų ir areštuotas.

Kinija prisipažino, kad Vietnamo karo metu Vietnamui padėjo apie 300,000 Kinijos karių, kurių apie 1000 žuvo. Be žmonių, Kinija pasiuntė į Vietnamą 2 mil. šautuvų, 179 lėktuvus ir 146 laivus ir daugybę šaudmenų.

JAV pasiuntė į Nikaragvą savo ambasadorių Lawrence A. Pezullo ir šiuo žygiu pripažino naująją Nikaragvos vyriausybę.

Irake buvo susektas sąmokslas prieš prez. Saddam Hussein vyriausybę. Buvo areštuoti bent penki revoliucinės tarybos nariai ir eilė karių, kuriems teisti buvo sudarytas specialus teismas.

Nikaragvos junta leido išvykti svetimų valstybių ambasadose prisiglaudusiem 199 buvusiem pareigūnam, bet kitiem 72 išvykti neleido, nes jie esą įtariami padarę karo nusikaltimų.

JAV strateginių oro pajėgų vadovybė yra susirūpinusi, kad strateginiai bombonešiai yra jau pasenę, kad atsarginių dalių jiem niekas negamina ir kad juos reikia pritaikyti modernios elektronikos sistemai.

JAV vyriausybė leido 7-to karo laivyno laivam gelbėti jūrose plaukiojančius Indokinijos pabėgėlius.

Kubos prezidentas Castro pažadėjo pasiųsti į Nikaragvą daktarų ir mokytojų tiek, kiek jų bus reikalinga.

Italijos socialistam atsisakius remti, krikšč. demokratų partijos nario Filippo Maria Pandolfi pastangos sudaryti naują vyriausybę nepavyko.

R. Vokietija rengiasi priimti griežtus gyventojų kontrolės nuostatus, leidžiančius bausti iki 12 m. kalėjimo už perdavimą užsienio žurnalistam žinių apie krašto ūkio trūkumus ar politinę priespaudą. JAV dėl to pareiškė savo susirūpinimą ir pažadėjo šį reikalą iškelti būsimoj Madrido konferencijoj.

Ispanijos policija areštavo du jos labiausiai ieškomus teroristus: Alfonso Rodriguez Garcia ir Maria del Carmen Lopez Anguita. Jie yra kaltinami nužudę 16 žmonių.

Turkija apkaltino ten prieš kurį laiką Egipto ambasadą užgrobusius arabų teroristus žmogžudyste. Jie gali būti nubausti mirti.

Irano buvęs min. pirmininkas Shaphur Bakhtiar netikėtai atsirado Paryžiuj ir apkaltino Khomeini, kad jis vedąs kraštą į chaosą. Jis pažadėjo kovoti už Irano laisvę ir nepriklausomybę, bet prieš islamo respubliką.

TIKINČIŲJŲ TEISĖMS GINTI KATALIKŲ KOMITETAS VEIKIA

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 37

1979 sausio 25 TTG Katalikų Komitetas pasiuntė pareiškimą (dokumento Nr. 6), TSKP Generaliniam sekretoriui L. Brežnevui, kuriam pasakojama, kaip barbariškai Lietuvoje naikinamos religinės-meninės vertybės.

-o-

1979 sausio 26 pareiškime (dokumento Nr. 7) LTSR Prokurorui TTG Katalikų Komitetas protestuoja prieš kunigų ir tikinčiųjų diskriminaciją ryšium su kunigų Alfonso Svarinsko ir Sigito Tamkevičiaus teismais.

-o-

1979 sausio 26 pareiškime (dokumentas Nr. 8) TSKP Generaliniam sekretoriui L. Brežnevui TTG Katalikų Komitetas pasakoja apie grubią Moldavijos tikinčiųjų diskriminaciją ir prašo asmeniškai įsikišti, kad būtų nutrauktas persekiojimas. Pareiškimas parašytas, reaguojant į Moldavijos katalikų TTG Katalikų Komitetui atsiųstą prašymą.

-o-

1979 sausio 31 pareiškime Lietuvos prokurorui TTG Katalikų Komitetas prašo grąžinti kun. Virgilijui Jaugeliui religinę knygą "Krikščionis pasaulyje", kurią atėmė Raseinių milicija. Dokumento Nr. 9.

-o-

1979 vasario 7 dokumente Nr. 10 TTG Katalikų Komitetas pasakoja, kad iš Juliaus Sasnausko milicija atėmė Lietuvos ATP skirtą dokumentą, kuriuo užstojamas Helsinkio grupės narys Viktoras Petkus. "Kokia teise milicijos pareigūnai atiminėja LTSR Vyriausybei adresuotus dokumentus?" — klausiama pareiškime.

-o-

1979 vasario 10 pareiškime Lietuvos TSR Prokurorui užstojamas moksleivis Mindaugas Judeikis, kurį nuolatos persekioja Lazdijų rajono saugumo darbuotojas Algis Gylys.

-o-

N.B. Nė į vieną Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto dokumentą sovietinės valdžios instancijos nereagavo.

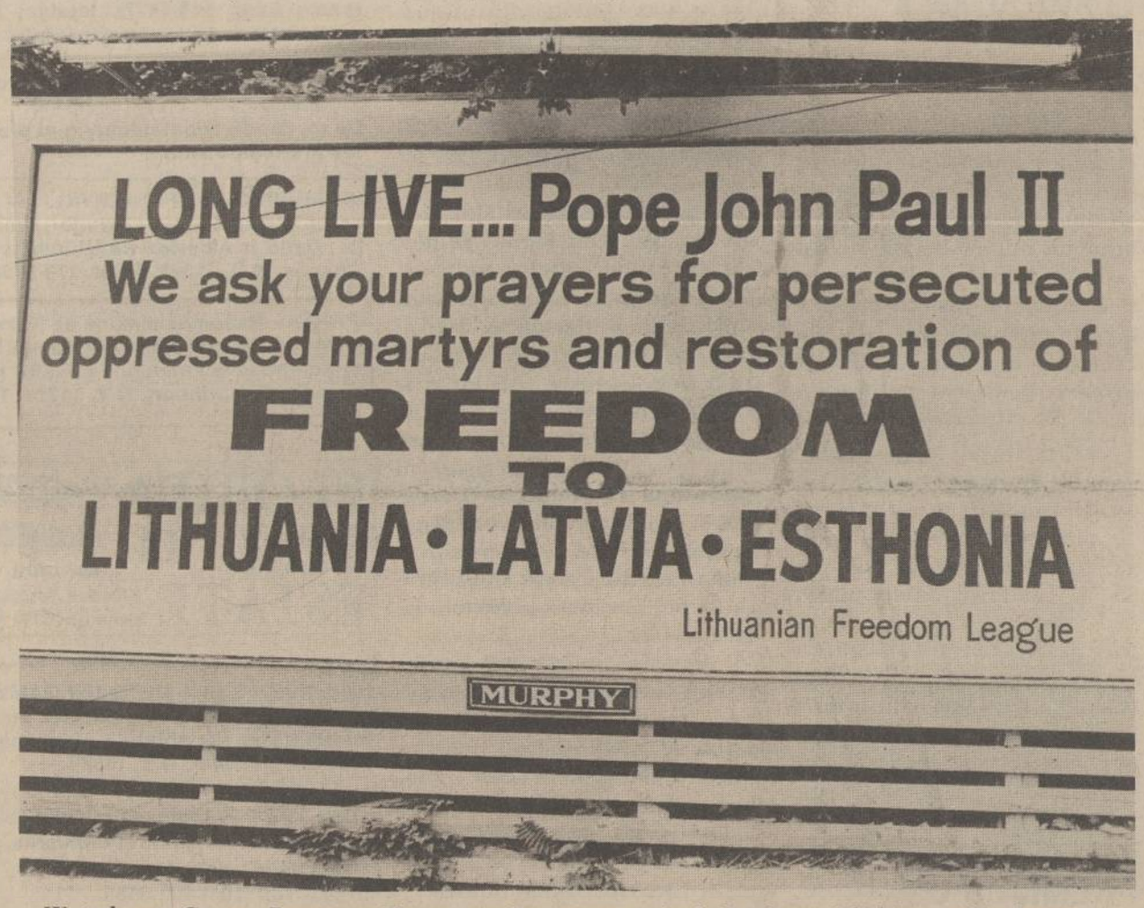

Waterbury, Conn., Pavergtų Tautų savaitės proga prie kelio buvo iškabinta tokia lenta, kuri primena pavergtas Pabaltijo valstybes. Lentą įrengė Lietuvių Laisvės Lygos Waterburio skyrius, kuriam pirmininkauja dr. Petras Vileišis. Panašūs skelbimai iškliijuoti miesto autobusuose. Lentos nuotrauką įsidėjo Waterburio spauda ir aprašė, ką tai reiškia.

VIKTORAS PETKUS — ČISTOPOLIO KALĖJIME

Šiomis dienomis suėjo vieneri metai, kai Sovietų Sąjungoj buvo nuteistas trylika metų kalėti žmogaus teisių gynėjas Anatolijus Ščaranskis. Šios sukakties proga 23 Sovietų Sąjungoj gyveną žydai aktyvistai, jų tarpe akademiko Sacharovo žmona Jelena Bonner, Levas Ulanovski ir profesorius Aleksandras Lerner, pasirašė kreipimąsi į laisvojo pasaulio visuomenę, ragindami ją pakelti protesto balsą prieš Ščaranskio kalinimą ir imtis naujų žygių dėl jo išlaisvinimo.

Dokumente pažymima, jog Ščeranskis atlieka jam paskirtą bausmę labai sunkiose sąlygose, dėl kurių jo sveikata yra labai pablogėjusi. Jis serga akių liga, kuri gali privesti prie visiško apakimo. Be to, lagery jis yra laikomas visiškoj izoliacijoj.

Dokumento autoriai taip pat pažymi, jog Ščaranskiui paskelbtas teismo sprendimas yra absurdiškas, kad teismo byla buvo nagrinėjama už uždarų durų ir kad, praėjus vieneriem metam nuo sprendimo, sovietų valdžia neduoda galimybės nuteistojo artimiesiem ir advokatam įteikti apeliacinį skundą.

Beveik tuo pačiu metu, kaip Ščaranskis, prieš vienerius metus buvo taip pat nuteisti lietuvis Viktoras Petkus ir rusas rašytojas Aleksandras Ginzburgas. Pastarasis neseniai buvo iškeistas į du Amerikoj kalintus sovietų šnipus, kai tuo tarpu Viktoras Petkus, turimomis žiniomis, atlieka jam paskirtą dešimties metų kalėjimo bausmę Čistopolio kalėjime. Užsienio lietuviai yra sudarę specialų komitetą Viktoro Petkaus ir kitų lietuvių politinių kalinių išlaisvinimui.

Į Čistopolį Viktoras Petkus buvo perkeltas iš Vladimiro kalėjimo, kuris buvęs panaikintas, ruošiantis 1980 metų pasauliniam olimpiniam žaidimam. Į sunkiai pasiekiamą Čistopolį perkeldami kalinius, sovietai tikisi nukreipti nuo jų užsieniečių dėmesį.

Užsienio spauda skelbia naują Viktoro Petkaus adresą: 422950 Tatarskaja ASSR, ČISTOPOL, Uė 148 st. 4.

KALINYS P. PAULAITIS — MORALINIO TYRUMO PAVYZDYS

Užsienio spauda šiomis dienomis priminė, kad vienam tauriausių lietuvių politinių kalinių — Petrui Paulaičiui — birželio 29 suėjo 75-eri metai amžiaus. Petras Paulaitis yra laikomas Vakaruose nepaprasto moralinio tyrumo pavyzdžiu. Sovietų priverčiamųjų darbų lageriuose jis jau kenčia daugiau negu 30 metų, tai yra beveik pusę savo gyvenimo.

Buvęs Jurbarko gimnazijos mokytojas, Petras Paulaitis pokario metais dalyvavo partizaninėse kovose ir už tai 1947 buvo nuteistas 25-erius metus kalėti. 1956 peržiūrėjus jo bylą ir radus, kad jis priešinosi vokiečiui okupantui, Paulaitis buvo paleistas, bet po vienerių metų, 1957, vėl buvo suimtas ir pasiųstas į lagerį baigti anksčiau paskirtos 25-erių metų bausmės. Vėliau jam buvo iškelta nauja teisminė byla, ir jis gavo papildomą dešimties metų bausmę. Taigi iš viso — 35-eri metai bausmės.

Paskutinius trejus bausmės metus jis dabar atlieka Mordovijos priverčiamųjų darbų lagery, Potmos apylinkėse. Užsienio spauda rašo, jog, nežiūrint ilgų kalinimo metų, Petras Paulaitis liko tvirtas ir moraliai nepalūžęs.

Petro Paulaičio 75-erių metų amžiaus proga užsienio lietuviai meldžiasi ir veikia, kad jis kuo greičiausiai išvystų laisvę ir sugrįžtų į savo mylimą tėvynę.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Šiais metais pavergtoje Lietuvoje yra daug lietuvio širdžiai nemalonių sukakčių, dirbtinių sovietinių švenčių. **Liepos 13 sukako 35 metai, kai 1944 sugrįžę bolševikai užėmė Vilnių.** Spaudoje pilna džiaugsmingų straipsnių, bolševikų sugrįžimą skelbiančių Lietuvos išvadavimu iš hitlerinių fašistų. Vokiečiams nesigailima pikčiausių keiksmų. Užmirštama, kad 1939 Stalinas su Hitleriu buvo geriausi draugai, sutarę pasidalinti Pabaltijį ir Lenkiją. Tik vėliau susipešė, ir Sovietai karą būtų vokiečiams pralaimėję, jei ne Amerikos efektyvi pagalba. Tačiau ta pagalba užmirštama, o garbinamas tik sovietinis karys. Ir Lietuvoje "Tarybinei armijai" ir jos vadams pristatyta paminklų (tik, žinoma, jų amžius neilgas!), jų garbei smilkoma susirinkimuose ir spaudoje. Štai ir dabar Vilniuje garbinamas Pavelas Bogatyrovas, 1944 vadovavęs Vilniaus puolimui. Dabar jis šiltai įsitaisęs inžinieriumi Grigiškių popieriaus fabrike, kaip ir daug kitų "išvaduotojų". Spaudoje rašoma, kad Raudonoji armija rado Vilnių sugriautą ir kad miestą sugriovė vokiečiai. Miestų sugriovimai ir krašto sunaikinimas priskiriamas vokiečiams, o krašto atstatymo nuopelnai jau tenka naujiesiems okupantams. Iš tikrųjų gi miestus daugiausia sugriovė ir kraštą naikino sovietiniai bombardavimai, jų armotos ir į priekį besiveržią tankai. 1944 rugsėjo mėnesį pats savo akimis mačiau, kaip sovietai sudegino ir sugriovė Šakius, Sintautus, Kudirkos Naumiestį, Raseinius, Šiaulius, sunaikino pafrontės ūkius. Bet apie šituos sunaikinimus minėjimuose nekalbama. Tik kalbama apie pažangą ir atstatymo darbus, įvykdytus per 35 pokario metus. O iš tikrųjų kraštą atstatė iš griuvėsių ne svetimieji, o tik lietuvio darbščios rankos, sumanumas ir ištvermė. Sovietų atnešta santvarka savo biurokratiškumu, visokiais nereikalingais varžtais, Lietuvos biudžeto kontrole tik trukdė atstatymo ir kūrybos darbus. O dabar vis tiek pažangos nuopelnus sau prisiskiria, už pavergimą reikalauja dėkingumo ir garbinimo. Tokią nemalonią sukaktį liepos mėnesį turėjo švęsti Vilnius. Kiti "išvaduoti" miestai turės švęsti kitu laiku, o rudenį ir visa Lietuva. Tokia jau sovietinio okupanto prigimtis, kad *už okupaciją reikalauja dėkingumo ir garbinimo!*

— Šiauliuose veikiąs dviračių **fabrikas "Vairas" pagamina dviračių ir eksportui.** Rašoma, kad iki šių metų pabaigos eksportuosiąs į užsienius 50 tūkstančių dviračių. Sovietų Sąjunga už Lietuvos dviračius gaus vertingos valiutos, o Lietuvai bus leista tik "pasidžiaugti", kad leidžiama dviračius pažymėti 1980 metų sporto olimpiados ženklais (irgi reklama sovietams).

— **Vilniaus universiteto sukaktis buvo paminėta ir Paryžiaus Sorbonos universitete.** Minėjimui surengti iniciatyvos parodė Paryžiuje stažuojantis Vilniaus universiteto dėstytojas Laimonas Tapinas. Į salę susirinko apie 400 žmonių: profesorių, studentų, daugiausia jaunimo. Buvo surengta ir nedidelė parodėlė. Kalbėjo pats L. Tapinas. Koncertą suorganizavo Paryžiuje muzikos žinias giliną lietuviai studentai T. Adomavičius ir Z. Kazlauskas.

— Šią vasarą į Utenos rajoną išvyko LMA lietuvių kalbos ir literatūros instituto **vardyno ekspedicija.** Jai vadovauja filologijos kandidatas *A. Vanagas.* **Žodyno žodžių rinkėjai** išvyko į Alytaus rajoną, **tautosakos rinkėjai** pasisklaidė Tauragės ir Šilutės rajonuose.

— Lietuvos studentai šią vasarą **darbo prievolę** atlieka Mažeikiuose prie naftos perdirbimo įmonės statybos, kiti padeda statyti Svėdasų kiaulininkystės kompleksą, dar kiti talkina Butrimonių paukštyno statybai. Kai kurie studentai paskirti dirbti prie Ignalinos atominės elektrinės. Tam tikrą skaičių lietuvių studentų išsiuntė ir į kitas sovietines respublikas. Iš viso darbo prievolę šią vasarą atlieka per 9 tūkstančius studentų. Savo uždarbį tie studentai "savanoriškai" aukoja Gagarino paminklui ir Vietnamui. Okupantai visokiais būdais apiplėšia lietuvius.

— Liepos viduryje Klaipėdoje visą savaitę truko "**jūros šventė**", kurioje dalyvavo šokių ansambliai, suvežti ir iš kitų vietų, keli pučiamųjų orkestrai, buvo rodomi filmai, sakomos propagandinės prakalbos, surengta fotografijos ir meno kūrinių paroda. Buvo eitynės miesto gatvėmis ir valčių regata Dangės upėje.

— **Vilniaus universiteto lituanistikos** kursuose šią vasarą dalyvauja tik 15 studentų iš JAV ir Kanados. Kursams vadovauja doc. Steponas Imbrasas. Su kursantais kalbėjosi universiteto prorektorius J. Grigonis ir "Tėviškės" draugijos viršininkas P. Petronis. Buvo rengiami susitikimai su darbininkais, kolchozininkais, rašytojais, menininkais. Tų susirinkimų tikslas — propagandinis.

— Komunistinės **Laisvės skaitytojai Lietuvoje viešėjo 10 dienų.** Aplankė Vilnių, Trakus, Elektrėnus, Pirčiupį, Rumšiškes, Kauną, pionierių stovyklą. Juos globojo "Tėviškės" draugija.

— Lietuvos **operos solistas Eduardas Kaniava** (g. 1937) jau 1965 gavo Lietuvos liaudies artisto vardą. Šių metų liepos mėnesį jam suteiktas dar "garbingesnis" Sovietų Sąjungos liaudies artisto vardas.

— Knygos istorijai Lietuvoje leidžiami du periodiniai leidiniai: *"Knygotyra"* ir *"Bibliotekų darbas"*. Išleistos ir kelios monografijos: *E. Laucevičiaus "Popierius Lietuvoje XV-XVIII a."* (1967), to paties autoriaus *"XV-XVIII a. knygų įrišimai Lietuvos bibliotekose"* (1876), *N. Feigelmano "Lietuvos inkunabulai"* (1975), *V. Merkio "Nelegalioji lietuvių spauda kapitalizmo laikotarpiu, ligi 1904 m."* (1978), *Levo Vladimirovo "Knygos istorija"* (Senovė, Viduramžiai, Renesansas, XVI-XVII amžius, 1979).

— **Politinio plakato konkurso pirmąją premiją laimėjo** *dail. A. Broga.* Jo plakatas — "Dešimtajam penkmečiui spartuoliškas finišas". Antroji premija teko *dail. R. Lelytei* už plakatą "Spalio 7 — TSRS Konstitucijos diena. Trečiosios premijos padalintos *R. Lelytei, G. Gecevičiui* ir *M. Znamerovskiui.* **Už politinius atvirukus** pirmoji premija nepaskirta, antrąją gavo *V. Grušeckaitė* ir *G. Gecevičius,* trečioji teko *N. Šaltenytei, J. Bertašiūtei, M. Šulmanui* ir *G. Aleksandravičienei.*

— Vienuoliktasis **medikų poezijos pavasaris** šiais metais birželio 23 įvyko Šalčininkuose. Ten kultūros rūmuose literaturos vakare savo kūrinius skaitė gydytojai literatai-mėgėjai ir jau rašytojų vardą turį medikai E. Selelionis ir J. Skliutauskas.

— Vilniaus dailės institute **dėstomas ir architektūros paminklų restauravimo kursas.** Spaudoje rašoma, kad 1978 restauratorių laida pirmoji turėjo tos srities studijas nuo pirmo kurso. Institute buvo surengta **Restauratorių diplominių darbų** paroda, apimanti 1973-1978 metus. Geriausi projektai buvo Medininkų, Trakų pilių, Vilniaus universiteto, Švento Jono varpinės, Klaipėdos pilies rekonstrukcijos darbai.

— **Dailininkų kūrybinės darbo stovyklos** šiais metais vyksta Nidoje, prie Platelių ežero ir kitur. **Žurnalistų sąjungos stovykla-seminaras** liepos pradžioje buvo prie Bebrusų ežero Molėtų rajone.

— Švietimo ir Kultūros ministerijos ir Kompozitorių ir Rašytojų sąjungos paskelbė net

(nukelta į 2 psl.)

TORONTO IR MONTREALIO JĖGOS LONDONE

Įspūdžiai iš ketvirto pasaulio lietuvių jaunimo kongreso (3)

Ketvirtojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso stovyklai prasidėjus liepos 11, trečiadienį, stovyklautojai devyniais autobusais liepos 14, šeštadienį, atvyko į Londoną, kur Queen Elizabeth salėj vyko

atidarymo koncertas

Šio koncerto programą daugumoj sudarė kanadiečių lietuvių meninės pajėgos.

Pačioj pradžioj Volungės, diriguojamas Dalios Viskontienės, atliko muz. G. Gudauskienės kūrinį Sveikinimas jaunystei.

Kongreso rengėjų Anglijos padalinio vardu tartas trumpas įžangos žodis angliškai ir lietuviškai.

Volungės merginos, su įprastu grakštumu keisdamos vietas ir savo dainavimą paįvairindamos pritaikytais judesiais, atliko muz. Br. Budriūno harmonizuotą Iš rytų šalelės, S. Gailevičiaus — Risčiau akmenėlį, S. Gailevičiaus — Gamtoje.

Dirigentės iškviestas atsistojo ir publikoje dalyvavęs komp. S. Gailevičius.

Nepriklausomoj Lietuvoj buvo paplitęs šūkis: fotografuoti gali kiekvienas. Tai dar labiau pasireiškė išeivijoj. Kelis dolerius nutvėręs jaunuolis ir perkasi aparatą. O tų aparatų yra jau visokių — iš brangių, ir pigių, ir tylių, ir braškančių. Kaip paprastai tokiuose susibūrimuose, netrūko "fotografų" ir čia. Šaudė ir barškino visokiais "kalvaratais", blykčiojo žaibais. Kultūringoj salėj kultūringa publika nuo tokio fotografavimo siautėjimo susilaiko. Teko tad organizatoriam per garsiakalbį priminti, kad šioj salėj koncertų metu fotografuoti draudžiama, nes kliudoma ir programos atlikėjam ir jos klausytojam. Dalis kalvaratininkų aprimo.

Fleitistas Petras Odinis, akomponuojamas pianistės Ramintos Lampsatytės, atliko F Poulenc ilgesnį kūrinį — Sonata.

Scenon grįžusios Toronto dainininkės įvairiai besigrupuodamos ir mojuodamos padainavo M.K. Čiurlionio harmonizuotas Taip toli žadėta ir Oi, lekia, lekia gulbių pulkelis, Z. Venckaus harm. Liepė man motulė, K. Kavecko harm. Žalioj lankoj obelyns. Pabaigai pristatyta eilė J. Govėdo harmonizuotų dainų: Skamba, skamba kanklės, Beaištanti aušrelė, Piršly, piršly, Mergyte mano, Pasėjau dobilą. Kai kurios dainos nuskambėjo ramiai, įprastu atlikimu, bet dalis jų neįgudusiam klausytojui paliko keistą įspūdį. Įdėta daug darbo, kol pasiekta tokio tobulumo kūrinių atlikime, o masės dalis taip ir liko abejojanti. Bet su laiku gal pavyks ir masę prijaukinti prie sudėtingesnių kūrinių priėmimo.

Pirmos dalies pabaigai į sceną vėl grįžo fleitistas Petras Odinis ir pianistė Raminta Lampsatytė. Juodu atliko B. Dvariono Eleginę pjesę ir V. Montvilos Trikampius.

Gintaro metai

Pertraukos metu buvo įdomu pasivaikščioti modernios salės įmantriuose priesaliuose. Šalia šios koncertų salės yra dar kelios salės, sudarydamos visą bendrą moderišką meno centrą prie Londono Waterloo tilto.

Po pertraukos programą antroj daly atliko Montrealio liaudies šokių, dainų ir instrumentų ansamblis Gintaras, vadovaujamas Rasos Lukoševičiūtės.

Valandą su trupučiu išsitęsusi antroji dalis klausytojam pristatė lietuviško dailiojo žodžio, dainų, liaudies instrumentalinės muzikos, tautinių šokių pynę. Visa tai pavadinta Donelaičio Metai.

Rudens daly pašokti Rugučiai, padeklamuotas eilėraštis Eglė žalčių karalienė, išklausyta daina Staugia vėjas. Pridėti ir du šokiai: Abrūsėlis ir Landytinis.

Žiemos daly du jaunuoliai pučiamais instrumentais atliko Siuntė mane motinėlė, pašoktas Aštuonytis, šešiom triūbelėm išgrota suvalkiečių pulka. Šokant Jovaro tiltą, šokėjų judesius palydėjo merginų kvarteto ir vyrų trio dainavimas a capella. Pašoktas dar kitas šokis: Audėjėlė. Kalvelį padainavo mergaičių kvartetas, palydimas liaudies instrumentų orkestrėlio.

Blezdinginis jonkelis pradėjo pavasarinę dalį. Mergaičių kvartetas vėl su orkestrėlio palyda padainavo Prisimink. Vyrai su medinėm klumpėm pašoko Pakeltkojį, o šešetas vyrų su išdaigom atliko Dunda klumpės. Mergaičių kvartetas užbaigė su daina Aš per kaimo ulytėlę.

Vasaros epizodą pradėjo orkestras, sugrodamas Bijūnėlis žalias, merginų kvartetas padainavo Subatėlę su orkestro palyda, o kitos merginos pašoko Sadutę.

Visa pynė baigta bendro choro ir orkestro atlikta daina Leiskit į Tėvynę.

Kiekviena dalis buvo trumpai ir labai ryškaus lietuviško tarimo jaunuolių pristatyta, gausiai naudojant Donelaičio tekstus. Pynė vystėsi labai darniai, lanksčiai ir be jokių pertraukų.

Džiugu, kad programoj pagaliau buvo susiprasta apsieiti be trafaretiškų pranešėjų, kurie prieš kiekvieną dalykėlį paskaito tai, kas ir programoj parašyta. Antra vertus, tenka padejuoti, kad viso koncerto metu salė skendėjo tamsoje — nebuvo įmanoma sekti išspausdintos programos. Amerikoj koncertų metu visad paliekama prigesintos šviesos. Taip ir neteko išsiaiškinti, ar čia tik vakaro šviesų tvarkytojo užgaidos, ar angliškos salės angliškame krašte įsigalėję papročiai.

Salėj yra 1000 vietų su viršum, ir beveik visos buvo užpildytos lietuvių. Gaila, kad tik lietuvių. O buvo kuo pasirodyti kitiem. Visi jaukia programa buvo labai patenkinti, nes plojo ir plojo, net atsistodami.

Kornelijus Bučmys

(Bus daugiau)

Savaitės įvykiai

Subyrėjus Nikaragvos tautinei gvardijai, sandinistų partizanų vadovybė pradėjo kurti "populiarią" armiją, kuriai vadovaus Humberto Ortega Saavedra, Luis Carrion Cruz ir vidaus reik. min. Borge.

JAV, besistengdamos išvengti arabų valstybių boikoto ir galimo naujo aliejaus kainų pakėlimo, paragino Izraelį ir Egiptą greičiau surasti sprendimą dėl palestiniečių autonomijos ir padrąsino arabų valstybes įtikinti nuosaikiuosius arabus surasti bet kurios formos sprendimą, pripažįstantį Izraeliui teisę egzistuoti, o Palestinos išlaisvinimo organizacijai teisę dalyvauti taikos derybose.

Čekoslovakijos organai liepos pradžioj sulaikė 3 amerikiečius, bandžiusius įgabenti Šv. Rašto knygų už 1000 dol.

Laikinai boikotavęs Rodezijos min. pirmininko Abel T. Muzorewa vyriausybę Ndabaningi Sithole ir jo šalininkai vėl grįžo į parlamentą.

Nigerija nusavino Britanijos investavimus į British Petroleum korporaciją už tai, kad ji palaikiusi prekybinius ryšius su P. Afrika.

Rumunija paskelbė pardavinėsianti užsieniečiam gazoliną tik už tvirtą Vakarų valiutą, ir dėl to tūkstančiai Rytų Europos valstybių turistų įstrigo Juodosios jūros vasarvietėse. Anksčiau ji atsiskaitydavo per Rytų valstybių sudarytą Comecon organizaciją, bet dabar reikalauja, kad kiekviena Rytų bloko valstybė tartųsi su Rumunija atskirai.

Sov. S-ga jau seniai ragina Afganistano vyriausybę sušvelninti savo vidaus politiką, nes šiuo metu vyriausybė kontroliuoja tik 25 proc. teritorijos.

Neseniai išrinktas Bolivijos kongresas turės išrinkti krašto prezidentą, nes nė vienas kandidatas nesurinko reikalingos balsų daugumos.

JAV sutiko leisti Sov. S-gai per ateinančius 14 mėn. papildomai pirkti 10 mil. metrinių tonų kviečių.

Nepatenkinta tradicinių JAV partijų neatsižvelgimu į krašto ūkinius ir socialinius reikalus, grupė liberalų sudarė trečią — piliečių — partiją ir žada išstatyti savo kandidatą į prezidentus.

Prez. Carter naujais sekretoriais paskyrė šiuos asmenis: New Orleans miesto burmistrą Moon Landrieu — miestų ir namų planavimo sekretorium ir Portland, Ore., burmistrą Neil E. Goldschmidt — transporto.

Italijos Raudonosios brigados teroristų grupėj vyksta vidinis skilimas. Jos vadai yra kaltinami Stalino metodais ir atitrūkimu nuo krašto nuotaikų.

New York Times liepos 30 paskelbė Craig R. Whitney straipsnį "Amerikiečiai lankytojai ieško šaknų Lietuvoj", kur aprašomi Bostono Trans-Atlantic Travel Service surengtos į Lietuvą ekskursijos dalyvių įspūdžiai. Daugelis jų nusiskundžia negalėję aplankyti savo tėvų gimimo vietų.

Dr. Juozas Sungaila (k.) ir dr. Kazys Ambrozaitis pokalbyje Liet. Fronto Bičiulių stovykloje Kennebunkporte, Maine.
Nuotr. V. Maželio

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

du dainų konkursus: pirmasis — *dainos vaikams* — apie partiją, Tėvynę, Tarybų Lietuvą, darbo žmones. Bus skiriamos trys premijos nuo 80 iki 200 rb. Antrasis konkursas — *dainos sportine tematika.* Jos turi atspindėti "olimpinio judėjimo idealus". Premijos nuo 80 iki 250 rb. Pirmojo konkurso terminas — spalio 1, antrojo — lapkričio 1.

— Literatūros ir Meno Nr. 9 išspausdintos trijų poezijos knygų, išleistų 1978 m., recenzijos.

Apie *Eduardo Selelionio* knygą *"Kelias pro mirtį"* rašo poetas A. Drilinga. Selelionis yra gydytojas, išleidęs jau kelias poezijos knygas (gim. 1928). Debiutavo poema "Sąžinė" (1960). Ir naujoji knyga pavadinta noveline poema. Fragmentiškas kūrinys dažniausiai atliepia ligoninės aplinkos įspūdžius, lyrines nuotaikas lenktynėse su mirtimi. Rinkinys kritiko vertinamas teigiamai.

Antroji knyga yra vyresniosios kartos poeto *Stasio Anglickio* dešimtasis poezijos rinkinys *"Proskynų atžalos"*. S. Anglickis (g. 1905) jau nepriklausomoje Lietuvoje turėjo savitą poeto veidą. Buvo išleidęs 4 rinkinius. Bolševikų okupacijoje apie 15 metų tylėjo, bet buvo priverstas prabilti ir atiduoti duoklę ir "pilietinei lyrikai". Jo okupacinio laikotarpio eilėraščius šiek tiek gaivina tėviškės, juodos žemės, saulės, sodo obelų motyvai. Okupaciniai varžtai Anglickiui, linkusiam į filosofinę lyriką, buvo sunkūs, žudą jo polėkius, kaip ir jo kartos A. Miškinio ir J. Graičiūno poezijoje. Jie visi rašo, leidžia rinkinius, bet poezijos gyvybė tose knygose yra prigesinta. Ir naujajame S. Anglickio rinkinyje prasiveržia gyvenimo prasmės ieškojimai, troškimas laisvės "savos sielos grūdui", bet yra maža polėkio, maža gyvybės.

Trečioji knyga yra jaunos poetės, neseniai priimtos į Rašytojų sąjungą, *Ramutės Girkontaitės* (g. 1942) antroji poezijos knyga *"Aviliai prie kelio"*. Poetė jau turi savo stilių ir sugeba valdyti žodį. Jos svarbiausieji poetiniai įvaizdžiai yra iš gamtos ir Lietuvos kaimo buities.

— **Dar vienas sovietinis paminklas Lietuvoje.** Ukmergės miesto centre, aikštelėje, kur anksčiau stovėjo laisvės obeliskas, statomas skulptoriaus *Vaclovo Krutinio* sukurtas granito paminklas **"Vėliavnešiai"** — trijų komunistų revoliucionierių ansamblis. Dar vis surandama kuo užteršti jau ir taip visokiais okupantų ir išgamų paminklais užterštus Lietuvos miestus.

— Su neslepiama ironija skaitome tenykštėje spaudoje aprašytą Amerikos lietuvio išgamos **Antano Bimbos pagerbimo** aprašymus. Vilniaus universitetas jau anksčiau A. Bimbai yra suteikęs "istorijos daktaro" laipsnį. O dabar 85-erių metų amžiaus sukakties proga A. Bimbai suteiktas Lietuvos nusipelniusio kultūros veikėjo vardas. Sveikinimą pasirašė net pats rektorius J. Kubilius. Žinome, kad A. Bimba nei istorinių mokslinių darbų nėra parašęs, nei Lietuvos kultūrai ką nors nuveikęs. Tai aklas okupantų garbintojas, seklus komunistinis žurnalistas. Nei juokingi pagerbimai, nei šiaudiniai doktoratai A. Bimbos vertės nepakėlė ir nepakels!

— Kelmės rajone esantis Žemaitės vardo kolchozas kasmet skiria literatūros premiją už kūrinį kaimo ar artima tematika. Šiais metais **Žemaitės premija paskirta** Vilniaus universiteto docentui kritikui ir beletristui **Adolfui Sprindžiui** už studiją "Povilas Višinskis". Premijos iškilmės įvyko birželio 15. Kalbėjo kolchozo vadovai ir Rašytojų sąjungos valdybos atstovai.

Pr. N.

PREMIJOS UŽ ŽURNALISTIKĄ

Ketvirtojo pasaulio lietuvių kongreso atidarymo proga Londone buvo iškilmingai įteiktos premijos Europos lietuvių jaunuoliam, pasireiškusiem žurnalistikoj. Premijom skirti komisijos vardu P. Varkala pasveikino laimėjusius premijas ir įteikė vokus.

Pirmą premiją laimėjo inž. Jonas Podvoiskis, parašęs daugiausia straipsnių. Jis gavo 200 svarų. Laimėtojas gyvena Manchestery.

Antrą premiją laimėjo studentas Kęstutis Ivinskis, gyvenąs Vokietijoj. Jis gavo 100 svarų.

Trečią premiją, taip pat 100 svarų, laimėjo Manchesterio universiteto studentė Ona Virbickaitė.

Premijų fondas buvo sudarytas iš dviejų įnašų: P. Varkalos — 350 svarų ir dr. J. Pečiulionytės — 50 svarų.

Konkurso vertinimo komisiją sudarė R. Spalis, J. Vilčinskas ir P. Varkala.

Savo draugams švenčių proga užprenumeruok Darbininką!

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Siuntinių bei kitais reikalais kreiptis tel. 268-1594, adresas: 69-40 Fleet St., Forest Hills, NY 11375.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 968-5454, namų vakarais (516) 757-4296. Antrad. 2-8 val. vak., šeštad. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Elizabeth office: 216 Palmer St. (Bet. 2nd and 3rd Aves), telef. 353-2999. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurioj miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1979 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7-8 v.v. 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207
Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $13.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra ● Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Manevrų prasmė

Amerikiečių spauda paskelbė, kad Lietuvoje nuo liepos 23 iki 27 buvo vykdomi Sovietų kariuomenės manevrai. Sovietai apie manevrus pranešė visom Helsinkio sutartį pasirašiusiom valstybėm, 16 valstybių pakvietė atsiųsti savo atstovus stebėtojus. Atsiuntė tik 12. Kaip spauda rašė, Vilnius ir Kaunas buvo pilnas svečių užsieniečių. Ir dar kokių svečių — aukšto rango karininkų. Jie buvo vežiojami į "mūšio" laukus, kad pamatytų sovietų naujausius ginklus ir naujausią kariavimo taktiką. Paskui užkvietė į vadovybės būstinės. Svečiai užsieniečiai buvo kuo puikiausiai vaišinami rusiškais ikrais, geriausia vodka, kad liktų jiem kuo geriausi įspūdžiai. Parodė ir kolchozus. Ir koks ištaigumas, puikumas. Parodė tuos, kur galima užsieniečius užvesti. Dar prieš tai buvo viskas išblizginta.

Atrodo, kad tai turėjo būti eiliniai manevrai, bet jie sukelia visą pluoštą minčių ir įtarimų.

Manevrai okupuotuose kraštuose nerengiami. Kažkaip nepatogu erzinti kitas valstybes. Juk Lietuvos prijungimo nepripažino JAV ir kitos valstybės. Bet Sovietų Sąjunga viso to nepaisė — ji ėmė ir surengė "karo žaidimus" Lietuvoje. Pademonstravo, kad Lietuva jų žemė, o jūs protestuokite, kiek norite.

Eikime toliau. Atvažiuoja į manevrus stebėtojai atstovai. Atvyko ir JAV misija į tokį kraštą, kurio okupacijos ji nepripažįsta. Bet pačiu atvykimu jie jau pripažino padėtį ir dalyvavo manevruose. Atvykusiųjų nė vienas neprotestavo, nepareiškė kokios pastabos. Jie sutiko su tuo faktu, kad Lietuvoje manevruoja okupantų kariuomenė. Gerai pavaišinti, matę pavyzdinius ūkius, grįžę į savo šalis jie bus sovietinės propagandos atstovai, sakys, ten viskas tvarkoje.

Kariški pratimai paprastai būna rudenį, kada nuimtas derlius, nes kariuomenė manevrų metu paliečia didelius plotus ir daug ką sugadina. Važinėja tankai po laukus, artilerija, kavalerija perlekia. Ištrypia pasėlius, tvoras išlaužo. Po manevrų kariuomenė paprastai atlygina tokius nuostolius gyventojam.

Kodėl sovietai manevravo liepos mėnesį, kai derlius nenuimtas? Apie nuostolius jie negalvoja. Ten viskas valstybės, koks čia gali būti dar nuostolių atlyginimas. Bet jiem reikėjo pademonstruoti savo jėgą ir susitvarkymą. Čia jie moka veikti, moka rūpintis savo propaganda ir padaryti kuo geriausią įspūdį.

Tos jėgos pademonstravimo reikėjo ir vietos gyventojam. Pamažu auga ir stiprėja tautinis nacionalizmas, patriotizmas. Žmonės nesibijo eiti ir kovoti. Kokią propagandą okupantas varo prieš religiją, bet — iš to niekas neišėjo. Pogrindy išaugo slapta spauda.

Tokiu atveju gera pervesti per kraštą divizijas su tankais, artilerija, moderniais ginklais. Įvarai baimės. Įvarė baimės ir Lietuvos gyventojam, šautuvu pagrasino — nė nebandykit šiauštis, o sulyginsime su žeme!

Tad manevrai prisidėjo prie sovietinės okupacijos įtvirtinimo ir sudarė naują situaciją, kad galima pripažinti ir kraštų įjungimą.

Mūsų visų, ypač Lietuvos vyčių, pareiga būtų nepraleisti progos — painformuoti savo kongresmanus, senatorius, kas dedasi Lietuvoje. Tegu paklausia kariuomenės vadovybės, ar toks stebėtojų pasiuntimas į Lietuvą nereiškia Lietuvos okupacijos pripažinimo.

Turėtų ir lietuviškieji veiksniai tuo klausimu pasisakyti, vienaip ar kitaip reaguoti.

Dar prieš trečiąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą (1976) su Pietų Amerika beveik netūrėjom jokių organizacinių ar kultūrinių ryšių. Jaunimo kongresas atgaivino gęstančią tautinę gyvybę, ir po to išsivystė lietuviškos veiklos ryšiai tarp Pietų ir Šiaurės Amerikos lietuvių. Kaip išdžiūvusią žolę gaivina krintantis lietus, taip P. Amerikos lietuviam buvo gaivinamai naudingas jaunimo kongresas.

Apie JAV lietuvių organizacinę veiklą Pietų Amerikos lietuviai taip pat mažai ką težinojo. Pvz., į vieną PLB valdybos posėdį (1975) atsilankiusi aktyvi organizacinėj veikloj Argentinos lietuvaitė Eugenija Rudytė pasakojo esanti labai nustebusi čia tokiu gausumu lietuvių ir gyva organizacine veikla; anksčiau to visai nežinojusi. Ji tuomet prašė tarp abiejų kraštų organizacinių ryšių stiprinimo, lituanistinės pagalbos, nes jokių lituanistinių parapinių mokyklų ten nebesą. Žinotina, jog atstumas ir cenzūros varžymai labai lėtina korespondencinius (spaudos) ryšius.

Lituanistinių mokyklų užuomazgos organizavimui bei tautinio auklėjimo ugdymui nuo 1975 pradžios iki šiol P. Amerikon iš Šiaurės Amerikos apie trejetui mėnesių buvo nusiųsti: Daiva Vaitkevičiūtė, Rasa Šoliūnaitė, Gabija Juozapavičiūtė, seselė Ignė Marijošiūtė, Marija Dambriūnaitė, prof. Antanas Klimas, dr. Danguolė Tamulionytė, Rasa Lukoševičiūtė ir kiti. Be to, ryšių stiprinimui buvo nuvykęs tuomet PLB valdybos pirm. inž. Br. Nainys, inž. R. Kasparas, pedagogas Jonas Kavaliūnas. Buvo nusiųsta iš Kanados mergaičių choras Aidas, solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis, Kanados mergaičių Aušros kvartetas. Živilei Jūraitytei ir Adrianai Jocytei buvo suteiktos piniginės stipendijos. Lituanistiniam ir organizaciniam pasitobulinimui buvo atkviestos Eugenija Bacevičienė iš Brazilijos, Birutė Mačianskienė iš Urugvajaus, Marytė Barzdžiūtė iš Argentinos. Buvo sušelpta Mindaugo djos salės statyba ir kt.

Iš Argentinos JAV-bėse ir Kanadoj su koncertais lankėsi garsėjanti dainininkė Adriana Jocytė. Tai buvo bene pirmoji P. Amerikos paukštytė kultūrinių ryšių ugdymui. PLB kultūrinės talkos komisija, kuriai vadovauja dr. L. Kriaučeliūnas, tolimesniam kultūrinių ryšių ugdymui su P. Amerika yra suplanavusi kviesti iš ten daugiau kultūrininkų ir meninių vienetų. Taip pat yra numačiusi

SIMAS KUDIRKA PIETŲ AMERIKOJ

JUOZAS ŠLAJUS

kitais metais į Australiją siųsti Simą Kudirką.

-o-

Tęsti lietuviškos veiklos ryšiam su P. Amerikos lietuviais ir vesti kovai prieš mūsų tėvynės pavergėją paskutinė ambasadorinė išvyka į P. Ameriką buvo Simo Kudirkos. Jis ten atliko naudingą misiją, tų kraštų gyventojam vaizdžiai parodydamas tikrąjį rusiškojo komunizmo veidą, apie kurį jie nepakankamai daug težino.

Simą Kudirką tai išvykai angažavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirm. G. Juozapavičiūtė ir V. Nakas, o paramą ir palydovą, R. Kasparą, parūpino dabartinė PLB valdyba. R. Kasparas buvo geras Kudirkos palydovas, nes yra gyvenęs Brazilijoj, moka portugališkai kalbėti ir gerai pažįsta P. Amerikos gyvenimą.

Apie Simo Kudirkos kelionę po Pietų Ameriką papasakojo Romas Kasparas. Toj kelionėj Kudirka aplankė penkis kraštus: Venecuelą, Braziliją, Urugvajų, Argentiną ir Kolumbiją. Kelionėj išbuvo nuo gegužės 26 iki birželio 23. Ten jis vaizdžiai papasakojo lietuviam, o daugiausia lankytųjų kraštų žmonėm apie rusiškojo komunizmo vergiją Lietuvoj ir kituose kraštuose.

-o-

Venecueloj, pirmajame aplankytame krašte, Caracas mieste, atvykusius Kudirką ir Kasparą pasitiko grupė lietuvių, LB ir Jaunimo S-gos atstovai — Vl. ir E. Mažeikai, B. Ignatavičiūtė ir kiti. Lankymosi dienomis Kudirka turėjo pasikalbėjimus trijose redakcijose, kurios išspausdino išsamius straipsnius. Gegužės 28 kalbėjo TV 3 kanale. Vertėjais buvo dr. Klovaitė, Ged. Orentas, E. Mažeikienė ir M. Kvedaras. Gegužės 27 buvo pranešimas lietuviam saleziečių salėj. Susirinko apie 140, įskaitant ir mišrias šeimas. Gegužės pabaigoj su tokia pat misija aplankė Valenciją ir Maracay.

Brazilijoj, Sao Paulo mieste, Kudirka pasimatė su valdžios žmonėmis. Aplankė vicegubernatorių Jose M. Marin, kuris yra labai palankus lietuviam. Delegaciją sudarė Brazilijos LB pirm. Jonas Tatarūnas, BLB tarybos pirm. adv. A. Sliesoraitis, S. Kudirka, R. Kasparas, Nelza Guzikauskaitė ir B. Bacevičiūtė.

S. Kudirka turėjo spaudos konferenciją su keturių laikraščių ir radijo reporteriais. Buvo išspausdinti straipsniai, ir buvo platūs atgarsiai. Villa Zelinos priemiesty, seselių kazimieriečių salėj, kurion susirinko apie 150, bet nė vienos seselės, S. Kudirka padarė pranešimą lietuviam. Po pranešimo į Jaunimo Centro salę vakarienei susirinko apie 100 žmonių.

Sao Paulo mieste svečius globojo A. ir J. Valavičiai.

Rio de Janeire Kudirka turėjo spaudos konferenciją su dviejų laikraščių reporteriais. Buvo išspausdinti straipsniai. Kun. Mečio Valiukevičiaus iniciatyva buvo suorganizuotas pasimatymas su draugišku lietuviam I-ojo karinio regijono komendantu gen. Milton T.deSouza kuris esąs numatytas didžiausios P.A. valstybės kandidatu į prezidentus. Į Rio de Janeirą atvykusius globojo LB apylinkės pirm. dr. A. Gaulia. Dubausko namuose buvo pranešimas lietuviam.

Brazilija yra katalikiškas kraštas.

Urugvajuj Montevideo mieste buvo suruoštas pranešimas lietuviam, kurių susirinko apie šimtą. Urugvajus laikomas vienu iš skurdžiausių P.A. kraštų. Į S. Kudirkos pranešimą lietuviam atvyko El Dia laikraščio korespondentas, o kitą dieną kalbėtasi su Montevideo TV 3 stoties pranešėjais. 50 metų imigracijos į Urugvajų minėjime dalyvavo apie 4000 žiūrovų — lietuvių ir vietinių. Buvo padėtas vainikas prie gen. Artigas paminklo, o taip pat prie paminklo Lietuvos Respublikos aikštėj. Minėjimą organizavo V. Dorelis ir A. Gudynas. Iškilmėm grojo karinio laivyno paradinis orkestras. Sugrojo Lietuvos himną ir akomponavo kai kuriem tautiniam šokiam, kuriuos gerai ir įspūdingai paruošė dr. A. Stanevičius ir A. Šleivys. S. Kudirkos priėmimu rūpinosi U.L.K.D. pirm. St. Goda, kun. J. Giedrys ir Romas Mačianskis.

Montevideo mieste gyvena labai darbštus P. Amerikos kunigas J. Giedrys, SJ, daug dirbąs jaunimo lietuviškam auklėjimui. Savo senu Volkswagen autobusiuku jis į mokyklą suvežioja (per kelis kartus) vaikus ir po pamokų išvežioja juos į namus. Pasitaikydavo, kad tas susidėvėjęs autobusiukas kely jo nebeklausydavo ir sustodavo. Prieš kurį laiką PLB valdyba ir Chicagos lietuviai jėzuitai bendromis pastangomis jam nupirko geresnį vartotą autobusiuką.

Argentinoj gyvena daugiau lietuvių negu kituose P.A. kraštuose, nes po pirmojo pasaulinio karo (1927) iš Lietuvos į Argentiną emigravo apie 80,000 lietuvių. Daug iš jų jau iškeliavo amžinybėn, kiti nutautėjo, ir dabar ten nedaug jų besusirenka. Bet į Buenos Aires atvykusius Kudirką ir Kasparą gerai organizuotai sutiko. ALOST pirmininko Raulo Stalioraičio pastangomis iš aerodromo policijos automobiliu jie buvo nuvežti į spaudos konferenciją su La Prensa ir La Razon reporteriais. Vėliau lankėsi B. Aires laikraščio Esquiu redakcijoj ir

(nukelta į 4 psl.)

Simas Kudirka su Buenos Aires lietuviais radijo "El Mundo" programoje. Iš k. J. Mičiudas (užstoja S. Kudirką), Simon Stolar, Zeferinas Juknevičius ir V. Survilienė. Nuotr. Romo Kasparo

NELLO VIAN

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

IŠVERTĖ ANTANAS VAIČIULAITIS

8

Jie savo pamokslus baigdavo trumpa dainele, kantilena, kuri taip skambėjo:

Bijokite ir garbinkite,
Šlovinkite ir laiminkite,
Dėkokite ir liaupsinkite
Dievą Visagalį,
Tėvą, Sūnų ir Švenčiausią
Dvasią,
Pasaulio Kūrėją.

Ir tie senoviniai žodžiai atrodė tartum visai naujas mokslas, — beveik toks pat naujas, kaip tada, kada Jėzus jį pirmą kartą atnešė į šią žemę. Linksma naujiena, paskelbta prieš tūkstantį su viršum metų geros valios žmonėms, šių svetimšalių lūpose skambėjo taip gaiviai, kaip pirmomis krikščionybės dienomis.

Asyžiaus atgailotojai mito iš savo rankų darbo. Kalnuose jie kirto medžius, virtuvėse skaldė malkas, padieniais darbininkais plušėjo laukuose. Pinigų jie neėmė, tik stengės užsidirbti duoną. Taipogi jie vaikščiodavo nuo durų prie durų, prašydami išmaldos, ir nesidrovėjo maišytis su elgetomis. Kai ateidavo metas menkam jų užkandžiui, jie susėsdavo kur prie miesto mūrų, ant šiurkštaus akmens. Juos regėdamas, būtum taręs, kad jie sėdi už karaliaus stalo. Nakčia jie miegodavo kur nors ant šieno, tvartuose, palei kupetas.

Iš pradžių žmonės skaudžiai pašiepdavo juos, bet ilgainiui, matydami juos linksmus ir kantrius, ėmė juos laikyti Dievo vyrais. Pečiais gūžčiodami pasakojo, kad tie atgailotojai popiežių maldavo keistos, negirdėtos privilegijos ; nieko savo neturėti! Didžiūnai ir riteriai taip pat sustodavo aikštėse ir vieškeliuose pasiklausyti šių savotiškų giesmininkų, kurie vaikščiodami šlovino šventųjų, o ne karžygių darbus. Jei kalbėti apie kunigus, tai šie neturėjo geros akies aniems bastūnams, nes visuose kraštuose tokioj dirvoj vešėdavo eretikai, kurie, prisidengę tariamu grįžimu į evangelijos paprastumą, puoselėjo maišto dvasią, o po jų atsinaujinusiu apsiaustu knibždėjo juodas ydų gyvenimas. Prancūzų žemėje, Provanse, visur matei tokių žmonių, ir klaidingi mokslai ten dygo, kaip vėjų išblaškyta sėkla. Tačiau šie Italijos skurdeivos didžiai gerbė kunigus, prieš juos klaupdamies ir juos šaukdami savo viešpačiais. Prieš sakydami pamokslus prie didžiųjų kelių, jie apsilankydavo pas vyskupą, kuris juos iškvosdavo. Jie neparodydavo didelio teologijos žinojimo, bet juose degė artimo meilė. Jie neturėjo knygų, bet jie buvo paprasti ir nužeminti. Jie nebuvo mokęsi Paryžiuje, bet jie gyvente gyveno evangelija. Jų skelbiamos mintys savo esme buvo panašios į visų kitų pamokslininkų žodį. Tačiau jie kalbėjo taip galingai ir taip savaip, kad patraukdavo liaudies vaizduotę. Dažnai jie girebdavosi palyginimų, aiškindami Dievo darbus, ir mielai pradėdavo kurios dainelės posmu.

Visame krašte žmonės kalbėjo apie tuos italų pavargėlius, kurie kaip elgetos pelnėsi savo duoną, skleisdami sielose džiaugsmą ir ramybę. Gandas apie juos atėjo ligi karaliaus rūmų. Alfonsas II nebuvo dosnus vienuoliams ir kunigams, kurių privilegijas ir turtus jis buvo apkarpęs. Bet karalienė buvo pamaldi ir labdari. Už Koimbros, netoli nuo miesto vartų, ji turėjo alyvmedžių kalnelį. Vieta buvo nuošali ir rami. Iš ten matei apačioje žaliuojant slėnį. Atgailotojai, arba mažesnieji broliai, kaip jie patys vadinosi, atsisakė priimti šią nuosavybę, tačiau jie sutiko ten prisiglausti kaip piligrimai padangtėse, kurias jie patys savo rankomis pasistatė iš šakų ir lentų.

Dorybių pasveikinimas

Iš šios vietos regėjai puikią Švento Kryžiaus abatiją. Asyžiaus atgailotojai dažnai ateidavo prie didžiųjų jos vartų su kitų pavargėlių virtine. Viduriniais amžiais visi vienuolynai taip priimdavo tuos, kurie Dievo vardu kreipėsi sušelpiami. Kai kurie ordinai šią tradiciją išlaikė ligi mūsų dienų. Viršininkas pavedė Fernandezui priimti elgetas ir piligrimus, nes pažinojo jį esant mandagų ir geros širdies vienuolį, kuris mokėjo pastebėti Kristų, pasislėpusį kiekviename skurdžiuje.

Iš pat pirmos dienos Fernandezui krito į akį anie neturto riteriai, įsimaišę tarp pavargėlių. Jis tuoj suprato, kad jie skyrėsi nuo kitų, nors vilkėjo bemaž panašiu drabužiu. Bloga portugalų kalba tie italai ėmė jam pasakoti apie Pranciškų, turtingą ir prakilnų Asyžiaus pirklį, kuris metė visus savo lobius ir, pamilęs Jėzaus neturtą, pats troško tapti didžiausiu miesto skurdžiumi. Jis atstatė apleistas bažnyčias, gydė raupsuotus ir buvo linksmas, Dievo meilės apimtas.

Jų tarpe jau pasižymėjo tikėjimu brolis Bernardas, pasinėręs apmąstymuose aukštų kalnų viršūnėje. Brolis Leonas, tas Dievo avinėlis, išsiskyrė paprastumu ir nuoširdumu, brolis Džinepras savo išmintimi ir brolis Egidijus, tas neturto riteris, savo linksmumu. Evangelijos idealų vilnis ritosi per Europą.

Nauji vėjai dvelktelėdavo širdyje, kai žmonės išgirsdavo kalbant apie tuos vyrus, vargingus didžiojo Karaliaus šauklius, atėjusius iš savo bendruomenės Umbrijoje. Juos galėjai susitikti aikštėse, vidury laukų, tarp elgetų. Duoną jie pelnėsi rankų darbu, o dažnai yra tai buvusios aukštų ponų rankos. Atšalusiose sielose jie uždegdavo Dievo meilę ir geležim ginkluotan pasaulin jie atnešė artimo meilę. Visą jų gyvenimą apėmė keletas Pranciškaus nurodymų: savo atžvilgiu — vykdyti evangelijos įsakymus, padėtus gyvenimo taisykle; artimo atžvilgiu — atsiduoti kitiems visiška, neribota auka, — "quantum possum et plus quam possum" — "kiek mano jėgos neša ir dar daugiau". Taip kalbėjo Pranciškus, apimtas didžiulės artimo meilės.

Fernandezas, išmokslintas didžiojo augustiniečių ordino vienuolis, matė, kad tie skurdą pamilę elgetos, tie Dievo bastūnai tobuliau laikėsi evangelijos negu jisai. Jie nežinojo tūkstantinių evangelijos alegorijų, tačiau jie gal iš arčiau negu jis pats regėjo Dievo veidą, kurį išvysta nužemintos ir paprastos širdies žmonės. Jie niekados nebuvo atvožę švento Augustino rankraščių, bet jie su meile visiškai atsidavė raupsuotiems ir pavargėliams, kurie yra Kristaus paveikslas, taip pat netikėliams ir nusidėjėliams, už kuriuos Jėzus kentėjo ant kryžiaus. Jie neturėjo vienuolyno su puikiais kiemais ir marmurinių oratorijų. Jų bažnyčia buvo visas pasaulis, kurį gaubė mėlyni dangaus skliautai. Apie tą idealą Fernandezas taip dažnai galvodavo. Buvo tai sapnas sielos, kuri troško didesnio evangelijos tobulumo, ir Fernandezo širdis smarkiau plakė, lyg artėjant valandai, taip karštai per daugel metų lauktai.

Vienas tarp tų linksmų atgailotojų iš dviejų numestų lentučių pasidarė savotišką smuiką, kuriuo jis čirpindavo, pritardamas savo giesmėms, nelyginant trubadūrui. Taip jis liaupsino Dievą, Švenčiausiąją Panelę ir dorybes, — paprastais ir švelniais žodžiais, kaip Prancūzijos poetų dainose. Viena jo giesmelė ypač patraukė Fernandezo dėmesį. Jis mėgo jos klausytis, kada tik priimdavo šiuos keistus skudurlius. Toje giesmėje buvo sveikinamos dorybės, pavaizduotos kaip kilnios damos aplinkui savo karalienę.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

— **Pavergtų tautų** festivalis Washingtone, D.C., įvyko liepos 21. Dalyvavo 21 tautos atstovai.

— **Kun. dr. J. Prunskis** parašė knygą "Lithuania's Jews and Holocaust". Leidinys jau surinktas Morkūno spaustuvėj.

— **Parodų Chicagoj,** Jaunimo Centre, šį rudenį numatoma gana daug: rugsėjo 14-23 metinė Jaunimo Centro meno paroda, rugsėjo 28-spalio 7 — dail. Marčiulionienės, spalio 12-21 — Vandos Aleknienės, spalio 26-28 — Teresė Gaidelytės, lapkričio 3-11 — metinė foto paroda, lapkričio 16-25 — Povilo Kaupo, lapkričio 30 -gruodžio 9 — Uršulės Astrienės, gruodžio 7-16 — dail. M. Nasvyčio paroda.

— **Eglė Žygaitė** nagrinės 1529 m. Lietuvos statutą kaip etnografinį dokumentą Santaros-Šviesos suvažiavime rugsėjo 6-9 Tabor Farmoj.

— **Vlko raštinė ir Eltos informacijos centras** nuo rugpiūčio 1 perkelta į Washingtoną. Naujas adresas: Elta Information Service, 1611 Connecticut Ave., N. W. Suite 2, Washington, D.C. 20009.

— **Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūris** savo veiklos planuose yra numatęs gruodžio 8 Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėj suruošti tradicinį literatūros vakarą, o 1980 sausio 26-27 politinių studijų savaitgalį.

— **Vytenis Vasyliūnas** liepos 25 Belgijoj, Briuselio Šv. Mykolo katedroj, vargonais grojo Bacho ir Barkausko kūrinius.

— **Kun. Vaclovas Šarka,** aptarnaująs Hamburgo ir plačių apylinkių lietuvius katalikus, dalyvavo ketvirtojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymo iškilmėse Londone, Anglijoj, ir uždaryme Frankfurte, Vokietijoj.

— **Ateitininkų sendraugių stovykla** su įdomia programa įvyks rugpiūčio 11-19 lietuvių pranciškonų vasarvietėj Kennebunkporte, Maine.

— **Lietuvių Katalikų mokslo akademijos suvažiavimas** ir Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimas įvyks rugpiūčio 31 — rugsėjo 7 Chicagoj, Jaunimo Centre.

— **Dr. Tomas Remeikis** pakviestas skaityti paskaitą Akademinio Skautų Sąjūdžio ruošiamų studijų dienų metu, kurios įvyks rugpiūčio 29 — rugsėjo 3 Wasagoj, Kanadoj. Jo tema — Sociopolitinė padėtis Lietuvoje ir disidentinis sąjūdis.

— **Mildos Kvietytės** pasakų ir vaizdelių knyga vaikam "Kalnuose" jau baigiama išparduoti. Tik ką išėjo iš spaudos kita tos pačios autorės pasakų ir vaizdelių knygelė "Peteliškių sala". Dail. Ados Korsakaitės-Sutkuvienės iliustruota, spalvotas viršelis. 64 psl. su 37 iliustracijomis. Kaina 4 dol. Galima gauti "Pasakų fonde", 6540 So. Campbell Ave., Chicago, Ill., 60629, arba pas lietuviškų knygų platintojus.

— **Kario žurnalui paremti** vakaras rengiamas rugpiūčio 26 Clevelande, Lietuvių Namuose. Rengia LKVS Ramovės Clevelando skyrius.

AUKSAS, KURĮ VEŽUOS IŠ KELIONĖS

Kelionė į Californiją (19)

Reikia išvažiuoti. Mielųjų Polikaičių namai tušti. Visi išskubėjo į darbus, į mokyklas. Ant stalo paliktas raštelis, ką daryti, kad namai liktų gerai užrakinti.

Ant stalo laukia kavos virdulys. Laukia ir didelis katinas, kuris grindyse susirado saulės plotelį ir ten snaudžia. Jis tik pramerkia akis trumpam, paskui dar labiau patenkintas užmiega. Nesvarbus aš jam. Jam tik praeivis, tai greičiau išvažiuok. Jis laukia namiškių, meilių vaikų rankų. Tada jis galės išdidžiai vaikščioti, iškėlęs aukštai uodegą.

Prie durų paskambina. Katinas net nekrusteli. Ne jam skambina. Pažįsta saviškius, bet čia ne jie. Aš gi žinau, kas čia skambina. Tai Liudvikas Reivydas, iš to paties krašto, iš Žemaičių Kalvarijos. Kai tokį žmogų sutinki, staiga, rodos, nusileidi į praeitį, į vaikystę. Apima keistas jausmas. Darosi gaila kažko, kad visa tai nutolę, nepasiekiama.

Pamenu, priešais šventoriaus didžiuosius vartus buvo namas, kur gyveno Reivydai. Pamenu ir jų motiną. Jie buvo keli broliai. Vienas tarnavo policijoje, kitas buvo vargonininkas. Liudas buvo jauniausias. Ir jis iš brolio išmoko vargonauti ir buvo kažkur vargonininku. Paskui nuėjo tarnauti į policiją.

Liudas dabar pensininkas. Kai atvykau į šį kraštą, jis vaikščiojo net su lazdele. Kažkas buvo į kojas įsimetę. Dabar atėjo su mašinos raktais ir su didele laiko atsarga.

Pensininkai turi daug laiko. Mielai jie su svečiais važiuoja į parkus, aerodromus. Atvyko ir manęs pavėžinti į lėktuvų stotį. Susikrauname daiktus.

Keista, bet taip yra — iš kelionės grįžti su daugiau daiktų, negu išvažiavai. Ir dabar turiu porą didelių labai gražių apelsinų. Lyg kokios galvos. Kaip juos paliksi, kai tokių niekur nerasi ir negausi. Turiu ir avokadų, kurių irgi vargu kur gausi. Dar šis tas, jūros kriauklė.

Liudas tuoj sumeta daiktus į mašiną. Išvažiuojame. Dar turime aplankyti vieną žmogų.

Pas Karužą

Užsukame pas Kazimierą Karužą. Seniai jis kvietė ir laukė, bet tas laikas taip susikarpė, kad nespėjau sustoti jo didžiuliame name. Jis pats kilęs nuo Vilkaviškio, bet didžiulius daugiabučius namus pavadinęs — Villa Trakai. Jo paties rūpesčiu tas namas pastatytas. Daugiabutis, triaukštis didžiulis namas. Su balkonais. Priešais eilė kiparisų. Liftu užkelia į viršų, nuleidžia žemyn. Rūsyje yra nemaža salė, kur šauliai daro susirinkimus. Jis gi tos šaulių kuopos pirmininkas.

Jo buto sienos apkabintos Kazio Šimonio paveikslais. Mėgsta šį dailininką. Nors jis ir gyveno Kaune, bet K. Karuža sugebėjo nupirkti šiuos paveikslus ir iš ten atvežti į Los Angeles.

Šimonio kūrybą šiek tiek pažįstu. Paveikslai sukurti po antrojo pasaulinio karo. Nustebino tai, kad dailininkas grįžo prie anksčiau tapytų temų ir jas pakartojo. Paprastai dailininkai vengia pakartojimų, nes tai darosi kopijavimas. Žmuidinavičius yra nutapęs bent kelis "Regėjimus", bet jis juos sunumeravo — I, II, III. Šimonis nenumeravo. Toks jo "Troškulys" padarytas su mažais pakeitimais. Originalas Kaune tikriausiai Čiurlionio galerijoje, kitas "Troškulys" yra pas dr. Juozą Dičpinigaitį New Yorke. Čia jau trečias. Reikėtų gerai palyginti, kiek jie vienas nuo kito skiriasi, bet įspūdis lieka tas pats, kad jie nesiskiria. K. Karuža sakosi, kad dar turįs Šimonio paveikslų kitame name.

Kazimieras Karuža turėjo brolį Petrą, kuris buvo poetas ir išleido eilėraščių rinkinį — Giesmės apie daiktus ir žmones. Poetas mirė 1933. Eilėraščių rinkinys, redaguotas Bernardo Brazdžionio, pasirodė tais pačiais metais, poetui jau mirus. Petras Karuža buvo brandus poetas, susilaukęs daug dėmesio.

Brolis Kazimieras yra surinkęs jo eiles, kurios buvo spausdintos periodikoje ir nepatekusios į rinkinį. Surinkęs ir svarbesniuosius straipsnius, nes Petras nemaža rašė, dirbo net Ryto dienraščio redakcijoje. Kazimieras, sutelkęs jo raštus, ziroksavo ir padarė bent kelias kopijas. Tokią vieną kopiją ir man dovanojo. Nori kaip nors šią knygą išleisti. Jei tuo pasirūpintų, tikrai būtų puikus paminklas broliui. Laikas juk nuneša viską užmarštin. Dar yra nemaža jo epochos žmonių, kurie galėtų ir aprašyti ir aptvarkyti jo rinkinį. Aptvarkyti reikia, nes po tiekos metų susidaro perspektyva, ir galima jau kitaip įvertinti.

Pats Kazimieras Karuža, paveiktas brolio, irgi rašė eiles, spausdino periodikoje. Dabar yra parašęs savo prisiminimų pluoštą. Knyga labai stropiai ir gražiai perrašyta, sutvarkyta. Norėtų ir ją pervesti per spaustuvę, kad pasidarytų knyga.

Laukiame lėktuvo

Atsisveikiname su Trakų vilos savininku ir pasileidžiame gražiais keliais. Mielas Liudas vynioja savo gyvenimo kamuolį — pasakoja, kur buvęs, ką veikęs, kaip tarnavęs policijoje, kaip įsitraukęs į rezistenciją.

Aerodrome įsikuriame kamputyje ir kalbame. Dar turime laiko, kol atidarys vartus į lėktuvą. Prisiminėm jo brolį Telesforą, vargonininką. Karo metu jis buvo Sedoje vargonininku. Bažnyčia ten buvo gražioje vietoje, prie Varduvos upės. Ir vargonininkas gyveno prie šventoriaus dešinėje. Ir jam Varduva buvo visai netoli. Tame senos bažnyčios fone ir jį mačiau vokiečių okupacijos metais. Kartą ten lankėsi ir poetas Vytautas Mačernis. Liudas Reivydas dabar dar papasakojo apie Mačernius, kad jis ten buvo dažnai, mažą Vytuką net ant savo pečių nešiojo.

Jo brolį Telesforą, Sedos vargonininką, 1944 rudenį, didžiojo bėgimo metu, besitraukiantį prie Grūstės kapinių sušaudė.

Daug dulkių nupūtėm nuo anų dienų, kurios prabėgo Žemaičių Kalvarijoje. Šaulių pavasarininkų veikla. Jis buvo judrus ir aktyvus tose organizacijose.

Atvykęs į Ameriką, jis pats kurį laiką gyveno Brocktone, Mass., paskui persikėlė į Rochesterį, N.Y., o iš ten — į palmių šalį.

Laikas rodo, kad reikia eiti į lėktuvą. Atsisveikinu mieląjį Liudą su sentimentu ir atsiduriu didžiuliame lėktuve. Vieta prie lango. Taip greit pakilome, kad ir nepamačiau, kur tas Ramusis vandenynas, kur palmės prie pajūrio takų. Staiga prasidėjo kalnai, kalnai. Žemė tokia rūsti, susiraukšlėjusi. Balti debesėliai tingiai guli viršum skliauto. Kartais ir jie greitai sprunka pro lėktuvo šalį. Miškai, kalnai tarpekliai. Koks didelis plotas, kokie kalnynai. Kaip čia seniau reikėjo keliauti su arkliais, su vežimais, keliauti į tą aukso šalį.

Kelionė ilga. Turiu laiko prisiminti visa ir visiem padėkoti, kad tiek daug bičiulystės parodė, tiek daug draugystės. Tiek įspūdžių ir nuotykių. Tai ir yra tas auksas, kurį vežuos iš Californijos. Ačiū jum visiem, su kuriais kalbėjausi, pas kuriuos svečiavausi. Ačiū visiem.

Skrendam į rytus. Greičiau temsta. Matau, kaip saulės spinduliai paliečia lėktuvo sparnus. Žemėje jau vakaras. Žiburiai pakelėse ir trobelėse. Ir New Yorką pasiekiam tamsoje. Ir koks kontrastas. Palikau ten saulę, gražias šiltas dienas, o čia — šalta, lietinga.

Kai iš kelionės grįžti, skubi į namus, į kambarį ir lyg bijai, tartum klausi, ar ten bus viskas taip pat, kaip palikai, ar tavęs pasiilgo stalai, kėdės. Ir kai praveri duris, pradžiungi, kad jau esi namuose. Didis pasaulis, daug gražių vietų, bet mano kamputis gal ir skurdus ir menkas, bet jis man mielas.

Štai, grįžau pas jus, mano mielos knygos, mano tylioji buveinė. Grįžau didesnis nei išvažiavau.

-o-

Dėkoju visiem mano kelionių skaitytojam. Net nustebau, kad taip daug kas skaitė. Kiek skambino telefonu, laiškų parašė. Kiek susitikę kalbėjo apie tai, ką rašau. Tai tikrai jaudino mane. Ačiū tiem skaitytojam už dėmesį.

Gavau vieną laišką ir piktą, kam aplankiau vieną žmogų. To aš neturėjęs padaryti. Bet taip nutinka, kad turi susitikti. Geriau juk draugystę ir meilę skleisti, nei piktumą palikti. (**p.j.**)

Kazys Karuža savo bute, kur sienos nukabintos dail. K. Šimonio paveikslais.

kituose kraštuose.

Buvo nuvykę į Rosario, apie 300 kilometrų nuo B. Aires. Čia vėl turėjo 20 minučių pasikalbėjimą TV stoty ir su laikraščių reporteriais. Beriso mieste aplankė Mindaugo ir Nemuno draugijas. Mindaugo d-jos lietuvių suėjime dainavo jau daugiau subrandintu balsu Adriana Jocytė ir šoko vietinė tautinių šokių grupė. Rosario mieste svečiais rūpinosi LB pirm. J. Papečkys ir klebonas kun. J. Margis.

Buenos Aires viename Kudirkos pranešime lietuviam iškilo incidentas su Argentinos Lietuvių Balso red. P. Ožinsku, kuris Kudirkos bandymus pabėgti iš komunistinės vergijos pavadino pasišalinimu iš tarnybos posto. Ožinsko įžūlumą Kudirka atrėmė ten susirinkusiem parodytu dokumentu, kad buvo tardomas ir baudžiamas už valstybės išdavimą. Suniekintam redaktoriui skubiai teko nešdintis iš salės.

Kolumbija buvo paskutinis lankymo kraštas. Ten lietuvių nedaug tegyvena. Į suruoštą pranešimą lietuviam Bogotoj atsilankė 40 asmenų, o Medelline — 22. Tačiau pranešimai vietiniam, interviu su laikraščių reporteriais ir pasikalbėjimai TV stoty laikomi kone geriausiai pasisekusiais iš visos kelionės . Bogotoj vertėju buvo Lietuvos konsulas Sirutis, o Medelline — inž. Motiekis.

SIMAS KUDIRKA

(atkelta iš 3 psl.)

kalbėjosi net dvi valandas. Be to, pranešimus padarė keturiose radijo stotyse. Viena radijo stotis pakartotinai pakvietė Simą ir leido 12 minučių laisvai kalbėti apie Sovietų apgaulingą Lietuvos pavergimą ir valdymą bei siekimą imperialistinių tikslų

VYT. ALANTAS

JŪROS POEMOS

OKEANAS

Myliu aš tavo begalines tolumas slaptingas;
Ilgiuos patirt pasaulį už akiračio miglų;
Girdžiu aš tavo šauksmą iš giliausiųjų gelmių;
Sapnuoju tavo vėtras ir audras tūžmingas.

Piratai, vikingai per amžius raižė veidą tavo
Laivais aukštai iškeltom burėm su kaukuolėm. —
Platybėse tavo imperijos kariavo,
Ir ant tavojo dugno ilsis pasakos gražuolių . . .

Bet ne praeitis, surašyta tavo bangose,
Mane vilioja pamiršti šį varganą pasaulį. —
Ir balsas tavo iš tolybių — miglose —
Man mena viską esant čia apgaulę . . .

Esi tu amžinas, galingas ir begalis.
Visų žemynų pakrantes tu skalauji. —
Gilybėj tavo spindi veidas Visagalio,
Nes jis tik vienas čia per amžius viešpatauja . . .

BANGPIŪČIO NAKTIS

Įsibėgėjęs Bangpūtys bangas šokdina,
Kaip paklaikę jos stiebias ligi debesų, —
Jos marma į bedugnę ir laivus skandina,
Sudrumsdamos ramybę nuskendusių laivų.

Kai tvieskia Perkūnas ir mėlyni žaibai
Kiaurai perskrodžia audrojančią tamsybę, —
Matau, kaip iš gelmių išnėrę marių slibinai
Bangų keterom ūžia erdvių platybėm.

Nuskendusių laivų barzdoti kapitonai
Ant šėlstančių bangų ratelį eina su narūnėm. —
O jūrų dievo tūkstančio balsų vargonai
Siaubingai linksmina tamsios nakties galiūnus . . .

CAPE CODO NUOTRAUKA

Namai rikiuojasi tarp krūmų, medžių
Ir džiunglių gabalų, aplieti saulės spindulių.
Aipus tingumas slankioja pakrūmiais.
Nuo jūros pučia drėgnas, vėsus vėjelis
Ir skleidžia marių kvapą su pušų kvapsniais.
Cape Codo malonumai lepina tave
Ir džiugina gamtos grožybėm, aromatais . . .
Civilizacijos vargdieniai, apsikrovę
Sunkiais kultūros padarais, iš lėto slenka
Skandinti jūroj nuovargį ir nervus savo . . .
Ir marios taip švelniai priglaudžia juos
Savam glėby, kad jie pamiršta svaiguly
Civilizacijos laimėjimus didžius
Ir džiaugias grįžę į barbarijos laikus . . .

Atsiųsta paminėti

Lidija Šimkutė — ANTRASIS ILGESYS. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas. Chicago. 1978. Tiražas 600. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Kietais viršeliais. 80 psl. Kaina 5 dol.

Tai eilėraščių rinkinys, kurio autorė — naujas vardas lietuvių poezijoj.

Tuo tarpu jos eilėraščiai yra tik bandymai. Kaip bandymus juos ir vertinam. Štai vienas iš jų — "Juodžemis", į rinkinį įdėtas pirmuoju (nei peiktinas, nei labai girtinas, bet vis dėlto vienas iš geriausių):

Siekiu mėlynos erdvės,
Nes juodžemio grumstas
rankoj.

Žydra erdvė akinanti,
Kai juodžemio grumstas
rankoj.

Erdvė man nepasiekiama,
Kol juodžemio grumstas
rankoj.

Petras Gudelis — JONIŠKĖLIO APSKRITIES PARTIZANAI. II dalis. Viešos veiklos laikotarpis (1919.III.22-XI.20). Išspausdinta 600 egz. autoriaus parūpintomis lėšomis. 1979. Brooklyn. Spaudė Pranciškonų spaustuvė. 224 psl. Orientacinė kaina 20 vokiškų markių. Užsisakoma šiuo adresu: Mr. J. Šepetys, 242 W. Savannah, Detroit, Mich. 48203, U.S.A. Autoriaus adresas: P. Gudelis, Huettelbrett 14, 6786 Lemberg, W. Germany. Gaunama ir Darbininko administracijoj. Kaina 7.50 dol.

I-oji šios knygos dalis, išleista Romoj 1975, apėmė 1918.XI..—27-1919.III.22 laikotarpį (partizanų organizavimą ir slaptąją veiklą prieš bolševikus).

Šioj II-ojoj daly rašoma apie viešąją partizanų veiklą, kuri "griauna visus bolševikų melus, kad Lietuvos liaudis anuomet troško komunistinės santvarkos".

Šią vertingą knygą plačiau paminėjo Juozas Audėnas Darbininko birželio 29 dienos numery.

Klemensas Jūra — MONSINJORAS. Išleido Bronius Ignatavičius. 1979. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Tiražas 1000 egz. Iliustruota nuotraukomis. 384 psl. Kaina 10 dol.

Tai knyga apie velionį monsinjorą Zenoną Ignatavičių-Ignonį (1909.I.1-1975.V.21). "Šioje knygoje", rašo jos autorius poetas Klemensas Jūra, gyvenąs Brazilijoj, "noriu pavaizduoti įvykius, košmarinės epochos siaubingus išgyvenimus, kurie sukrečia, bet yra tikslūs ir teisingi." Tų įvykių centre autorius mum rodo velionį monsinjorą, kurį jis trumpai apibūdina šitaip: "Anų tolimų laikų Kauno kunigų seminarijos prefektas. Vaistininkas Kaišiadoryse — rusų pirmosios okupacijos metais. Sunkiausiu ir pavojingiausiu metu — Kristaus apaštalas Gudijoje. Tremtinis — Vokietijoje. Švento Kazimiero Lietuvių Kolegijos organizatorius-kūrėjas ir pirmasis jos vicerektorius — Romoje. Gregorianumo universiteto teologijos mokslų daktaras. Belo Horizonte — Diecezinės kunigų seminarijos profesorius. Rio de Janeiro lietuvių kolonijos ilgametis spiritus movens; Lietuviško Rio radijo organizatorius ir išlaikytojas; Generalvikaras Brazilijos lietuvių reikalams, jų krikščioniškai lietuviškos dvasios gaivintojas ir stiprintojas."

Knygos trys dalys — Lietuvoje, Gudijoje ir Pasaulyje — apima daug įvykių ir yra įdomios.

Knygos pradžioj yra atsisveikinimas su monsinjoru, kurio autorė Halina Didžiulytė-Mošinskienė.

Duok Darbininką paskaityti savo kaimynui ir paragink užsiprenumeruoti.

ĮSPŪDINGOS LIETUVIŠKOS VESTUVĖS

CLEVELAND, OHIO

Vasara gausi vestuvėmis... Štai ir vėl suliepsnojo lietuviškos šeimos židinys tarp dviejų žmonių, nešusių paslaptingai savo širdyse draugystės žiburį.

Pačiame vidurvasary, liepos 14, DMNP parapijos bažnyčioj įvyko Vidos Augulytės ir Gedimino Bučmio santuoka. Varpam skambant, į bažnyčią rinkosi sutuoktuvininkų giminės, artimieji, pažįstami ir Vidos vadovaujamos Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai, šventiškai pasipuošę, su gėlių puokštėmis. Eilėj sustoję, jie laukė jaunųjų žengiant prie altoriaus.

Pasigirdus Čiurlionio ansamblio kanklių orkestro garsam, jaunieji su palyda lėtais žingsniais pajudėjo altoriaus link.

Pabroliai ir pamergės ėjo kartu: Danutė Miškinytė ir Remigijus Belzinskas, dr. Danguolė Tamulionytė ir dr. Kazys Pemkus, Aldona Miškinienė ir Ildefonsas Bučmys, Irena Pemkienė ir Mykolas Maksvytis. Pamergės šioj eisenoj išsiskyrė savo spalvingais tautiniais drabužiais, o jaunoji — savo sukurta balta suknele, perjuosta tautinių raštų juosta.

Mišias aukojo, jėzuitų provincijolas kun. Leonas Zaremba, SJ, ir kun. Jonas Kidykas, SJ.

Maloniu balsu mišių metu giedojo Steponas Bučmys iš Dayton, Ohio, vargonais palydėjo Regina Brazaitienė.

Mišių pabaigoj kun. L. Zaremba jauniesiem įteikė popiežiaus palaiminimą.

Jaunavedžiam meldžiantis prie Marijos altoriaus, sol. Steponas Bučmys atliko savo kūrinį "Ave Maria". Išeinančius trompetės solo palydėjo Algis Miškinis.

Vaišės vyko Lietuvių Namuose.

Čia atvykstančius jaunuosius prie žalumynais ir gėlėmis išpuoštų vartų svečiai sutiko su dainomis ir trompetės garsais, tačiau jaunieji į vidų buvo neleidžiami. Mat, reikėjo išsipirkti. Tik saldainių lietui pasipylus, jaunieji buvo įleisti.

Juos sutiko jaunosios motina ir jaunojo giminaitis Juozas Masilionis su duona, druska ir vynu. Šis simbolinis sutikimas charakterizuoja jaunųjų laimingą ateities gyvenimą.

Virš jaunųjų ir palydos vaišių stalo kabėjo graži šiaudinukų ornamentika, papuošta gėlėmis ir žalumynais, vaizduojanti sodą. Tačiau jaunieji ir vėl sutiko kliūtį. Už stalo sėdėjo svečiai ir dainavo vestuvinę dainą apie sodą. Pabroliam teko vėl derėtis ir visko žadėti, kad užleistų jiem stalą. Tik po ilgų derybų ir pažadėjus vyno bei saldainių, tariamieji vestuvininkai pasitraukė ir užleido stalą jauniesiems. Dabar kun. L. Zaremba sukalbėjo maldą ir palaimino šias vaišes.

Pirmas pabrolys Mykolas Maksvytis sveikino jaunuosius, kvietė visus pakelti šampano tostą ir sugiedoti "Ilgiausių metų".

Puotos vadovas ir kvieslys Juozas Stempužis paskelbė puotą pradėtą. Po kiek laiko jis pristatė jaunųjų pulką ir pačius jaunuosius. Po to pakvietė piršlį Adolfą Kregždį skaityti savo oraciją.

Svočia Stefanija Stasienė dabar turėjo pasirodyti su karvojum, tačiau niekur jo nerado, nes kriukininkai buvo jį paslėpę. Tik vynu ir saldainiais pasisekė jį išpirkti.

Tuoj pasigirdo ir pirmieji orkestro garsai su jaunųjų valsu, į kurio sūkurį greit įsijungė ir visi puotos dalyviai.

Netrukus, sunkiai nešdami kraičio skrynią, pasirodė pabroliai, tačiau iš jų tuoj ją pasisavino pamergės. Pabroliai ją turėjo išsipirkti saldainiais.

Piršlys už melus ir apgaulę buvo pasmerktas pakarti, tačiau jaunoji jo pasigailėjo ir išteisino. Ištarmę skaitė Pr. Petraitis.

Po visų šių vestuvinių išdaigų jaunieji piovė vestuvinį pyragą, kuris buvo knygos formos, charakteringas jaunosios mokytojos profesijai.

Vėliau jaunasis, Gediminas Bučmys, padėkojo visiem atsilankiusiem į vaišes ir džiaugėsi tokia gražia vestuvine nuotaika.

Baigiantis pokyliui, pamergės kvietė visas moteris į ratelį ir dainomis graudeno jaunąją ir jos mamytę. Nuėmusios jaunosios rūtų vainiką, perdavė jį jauniausiai pamergei Danutei Miškinytei. Jaunoji liko apgaubta skarele, primenant jai savų namų židinį... Ir vėl kurį laiką vyko šokiai... Tuo ir baigėsi įspūdingos V. ir G. Bučmių vestuvės.

Ingrida Bublienė

Gediminas Bučmys susituokė su Vida Augulyte Clevelande. V. Augulytė yra Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos direktorė. Nuotr. V. Bacevičiaus

Gediminas Bučmys susituokė su Vida Augulyte. Nuotraukoje jaunieji su palyda prie D.M.N.P. bažnyčios Clevelande. Nuotr. V. Bacevičiaus

PHILADELPHIA, PA.

Birželio sukakčių minėjimas

Tragiškosios birželio sukaktys Philadelphijoj buvo paminėtos birželio 17 Šv. Andriejaus parapijoj iškilmingomis mišiomis, organizacijom dalyvaujant su vėliavomis ir moterim gausiai pasipuošus tautiniais drabužiais. Mišias užprašė Philadelphijos LB apylinkė. Sukaktim pritaikytą pamokslą pasakė kun. Kajetonas Sakalauskas. Giedojo parapijos choras, vadovaujamas Vyt. Matonio. Po mišių parapijos salėj susirinkę tautiečiai klausėsi JAV LB krašto valdybos pirmininko Alg. Gečio praeities tragiškus įvykius vertinančio jautraus žodžio ir pabendravo prie kavos puoduko.

Metinis Philadelphijos LB apylinkės susirinkimas

Metinis Philadelphijos LB apylinkės susirinkimas įvyko birželio 17 Šv. Andriejaus parapijos salėj. Jį atidarė apylinkės pirm. Juozas Lukas, į prezidiumą pakviesdamas Petrą Mitalą (pirm.) ir Stasę Kananavičienę (sekr.). Pereito metinio susirinkimo protokolą skaitė Ona Kreivėnienė. J. Lukas ilgesniu žodžiu apžvelgė apylinkės valdybos atliktus darbus. Apylinkės valdyba rūpinosi minėjimų ir platesnio masto renginių — koncertų ruoša, rėmė lituanistinę mokyklą, pravedė eilę rinkliavų, suruošė kelis informacinius susirinkimus, rėmė Lietuvių Namų bendrovę, išlaikė kartą per savaitę girdimą radijo valandėlę Bendruomenės Balsą ir t.t. Glaudžiai bendradarbiavo su vietinėmis organizacijomis, Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrium, kaimynine Pietų New Jersey LB apylinke.

Radijo valandėlės klausimais pranešimus padarė vyr. redaktorius Henrikas Savickas ir finansų tvarkytojas Gediminas Dragūnas. Valandėlė LB žinioj veikia 25-erius metus, iš kurių jau 16-tus metus H. Savickas yra vyr. redaktorium. Iš G. Dragūno pranešimo paaiškėjo, kad radijo valandėlė finansiškai šiaip taip išsiverčia. Klausytojų parama yra būtina jos egzistencijai užtikrinti. Pagrindiniu radijo valandėlės rėmėju yra Liberty Federal Savings and Loan bankas, kuriam vadovauja lietuviai Charles ir George Cheledinai. Šiem "lietuvių banko" vadovam priklauso nuoširdi padėka.

Revizijos komisijos pranešimą pateikė Vyt. Šuopys. Reviziją atliko F. Andriūnas, Gabrielius Mironas ir V. Šuopys. Apylinkės valdybos iždas (ižd. Marija Sušinskienė) ir lituanistinės mokyklos iždas (ižd. Vyt. Sušinskas) rasti tvarkoj. Taip pat buvo revizuota Jaunimo žygio į Washingtoną vietos atskaitomybė.

Mandatų komisijai pasiūlius, į naująją Philadelphijos LB apylinkės valdybą buvo išrinkti septyni asmenys, kurie pareigomis pasiskirstė šiaip: Teresė Gečienė — pirm., Genovaitė Maciūnienė — vicepirm. kultūriniam reikalam, Viktoras Baltakis (Balten) — vicepirm. politiniam reikalam, Jūratė Krokytė-Stirbienė — vicepirm. jaunimo reikalam, Kęstutis Pliuškonis — vicepirm. specialiem uždaviniam, Juozas Lukas — sekretorius, Marija Sušinskienė — iždininkė. Į revizijos komisiją išrinkti Petras Mitalas, Feliksas Andriūnas, Gabr. Mironas ir Ona Kreivėnienė.

Naujoji apylinkės valdyba, būdama amžium stipriai pajaunėjus, yra pasiryžusi sekti ankstesnių LB darbuotojų nutiestomis veiklos gairėmis ir ypatingai stiprinti bendruomeninę mintį jaunime ir ankstesnės emigracijos atžalyno tarpe.

Gaila, tačiau naujojoj valdyboj nerandam pereitos valdybos kadencijoj sėkmingai besireiškusių veteranų — Justino Gečiausko, Henriko Misliausko ir Jono Skladaičio, LB gretose jų darbuotasi ilgus metus, kai kurių būta pirminėse apylinkės valdybose, o H. Misliausko valdyboj išdirbta daugiau kaip 25-erius metus. Nors amžius ir sveikata nulėmė šių trijų LB darbuotojų pasitraukimą į užtarnautą poilsį, jų pasiaukojimas ir atlikti darbai ilgai liks šviesiu pavyzdžiu.

Lietuviai meldžiasi Philadelphijos katedroj

Liepos 1, Amerikos nepriklausomybės savaitės proga, Philadelphijos katalikų katedroj buvo aukojamos tautinėm-etninėm grupėm skirtos mišios. Jose dalyvavo daugiau kaip 1,500 žmonių iš 22 tautinių grupių.

Prieš mišias tautinių grupių atstovai, pasipuošę tautiniais drabužiais, paradavo prieš miesto muziejų esančiame bulvare. Jų tarpe būta ir 30 su viršum pasipuošusių lietuvaičių, žygiavusių paskui lietuvius identifikuojantį plakatą.

Mišias koncelebravo Philadelphijos arkivyskupas kardinolas John Krol ir du vyskupai pagalbininkai. Iškilmėse dalyvavo ir klebonas kun. Jurgis Degutis. Danutė Muraškaitė skaitė angliškai vieną iš Šv. Rašto skaitymų. Mišių gale kardinolas Krol tarė sveikinnimo žodį, raginantį išlaikyti tautiškumą ir smerkiantį tuos Bažnyčios vadovus, kurie praeity stengėsi tautiškumą užgniaužti. Pamaldas aprašydamas, Philadelphia Evening Bulletin citavo lietuvės Jonės Kaulinienės pareiškimą dėl tautinio išlikimo: "Mes norim, kad pasaulis žinotų, jog esam gyvi ir gyvenam laukdami mūsų tėvynei laisvės".

Sag

BALTIC HOLIDAYS

COME TO LITHUANIA IN 1979

JOIN US AND FULFILL A DREAM THAT WILL HAVE ENDLESS MEMORIES

CONTACT: JONAS ADOMĖNAS, TOUR MANAGER

COST

DEPART	RETURN	GROUP 30	G.I.T.	CITIES AND NIGHTS
Aug. 21	Sept. 05	$1249.00	(Super apex fare)	Vilnius 5, Warsaw 5, Kiev 3, Copenhagen 1
Sept. 06	Sept. 15	$849.00	(Group 30 fare)	Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1
Sept. 20	Sept. 29	$849.00	$899.00	Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1
Oct. 15	Oct. 25	$779.00	$849.00	Vilnius 5, Warsaw 2

TOURS INCLUDE FULL DAY EXCURSION TO KAUNAS AND HALF DAY TRIP TO TRAKAI

TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.
ONE SUTTER STREET
SAN FRANCISCO, CALIF. 94104
415 391-6185

TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.
535 Fifth Avenue
New York, N.Y. 10017
212 697 7257

Group 30 fare must have 30 or more participants

BIRŽELIO AIDAI

Straipsniai: Juozas Girnius — Iš darbo Lietuvių Enciklopedijoje; Vytautas Bagdanavičius — Pilnaprasmis pasaulio kūrimas; Alina Skrupskelienė — Marksisto Kristus; Jolita Kavaliūnaitė — Jean-Jacques Rousseau vienišumas.

Iš grožinės literatūros: Leonas Lėtas — Eilėraščiai; Jurgis Jankus — Karštis.

Apžvalgoje: R.G. Toleikis — Kun. Karolis Garuckas; Meila Balkus — Whitney muziejaus paroda; A. Radžius — Urano žiedai; Mūsų buityje.

Recenzijos: M.G. Slavėnienė — Naujoji dvikalbė poezijos antologija; Sesuo Ona Mikailaitė — Senojo bokšto paslaptis (Mirga Girniuvienė).

Viršelių 1 psl. — Vl. Vildžiūnas: "Ecce Homo" (marmuras). Viršelių 4 psl. — Ant. Mončys: "Karalius tinginys" (medis). Šis numeris iliustruotas Laimio Ločerio, S. Kvietienės, A. Mončio kūrinių ir "Naujosios vaizdinės tapybos" (Whitmey muziejaus paroda) nuotraukomis. Taip pat Lietuvių Enciklopedijos pabaigtuvių, Edith Stein, kun. Karolio Garucko gyvenimo ir kitų nuotraukomis.

Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston MA 02122; literatūros, apžvalgų ir technikinis redaktorius — dr. Leonardas Andriekus, OFM, Kennebunkport, ME 04046; leidžia Tėvai Pranciškonai; administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207; spausdina Pranciškonų spaustuvė, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

IŠ VISUR

— **V. Balickas,** Lietuvos atstovas Londone, su žmona liepos 12, karalienės Elžbietos pakviesti, dalyvavo jos suruoštuose pietuose Buckingham Palace.

— **Kun. J. Kazlauskas,** ilgesnį laiką buvęs Maironių parapijos klebonas, o pastaruoju metu Lydyvėnų altaristas - pensininkas, liepos 12 mirė Tytuvėnų ligoninėj. Anksčiau jis buvo Lyduvėnų parapijos klebonas ir atstatė per karą sugriautą bažnyčią. Velionis buvo gimęs 1906. Kaip Kauno arkivyskupijos kunigas buvo įšventintas 1932 gegužės 23. Palaidotas Lyduvėnuose.

— **Alfas Brinka,** žinomas aktorius, labai uolus ir ilgametis Lietuvio sodybos talkininkas, liepos 17 mirė Chicagoj.

— **Lietuvos vyčių metinis seimas** įvyks rugpiūčio 15-19 Radisson viešbuty, Chicagoj.

— **Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas** įvyks rugsėjo 1-3 Tabor Farm, Sodus, Mich.

— **Dariaus-Girėno** 46 metų tragiško skridimo sukaktis liepos 15 buvo gražiai paminėta Adelaidėj ramovėnų rūpesčiu. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė kun. Albinas Spurgis, MIC. Iškilmės buvo tęsiamos Lietuvių namuose. Meninę programą atliko vyrų choras, vadovaujamas muz. G. Vasiliauskienės, talkino mergaičių Eglutės choras. Paskaitą apie lakūnus skaitė Adelaidės ramovėnų pirmininkas Balys Kryženauskas.

— **Los Angeles skautų-čių stovyklavietės komitetas** rugsėjo 15 Šv. Kazimiero parapijos salėj rengia bulvių derliaus šventę — cepelinų balių. Programą atliks vietos jaunimas, režisuojamas D. Barauskaitės. Komiteto surengta Joninių iškyla į stovyklą atnešė gražių darbo vaisių: talkos būdu virtuvės pastatas gražiai perdažytas, pastatyta vielų tvora, kad svetimieji neišlaužytų naujai išlietos sporto aikštelės.

— **Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinės** 25 metų sukakties minėjimas įvyks rugsėjo 15-16 Chicagoj, Šaulių namuose.

— **Draugo jubiliejinis banketas** įvyks rugsėjo 22 Chicagoj, Jaunimo Centre. Banketą ruošia speciali komisija, kuriai pirmininkauja Irena Kriaučeliūnienė.

— **Dail. Elenos Marčiulionienės** kūrinių paroda Chicagoj, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoj, įvyks rugsėjo 28 — spalio 7.

— **Lietuvių Tautinės Sąjungos seime,** įvykusiame liepos 1 Clevelande, buvo išrinkta nauja Sandaros centro valdyba: Povilas P. Dargis — pirm., Aleksandras Chaplikas — I vicepirm., Julius R. Kuzas — II vicepirm., dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas Dargis, Alena Devenienė, Casey Oksas, Vytas Uznys — vicepirmininkai, Grožvydas Lazauskas — sekretorius ir redaktorius, Hildė Kuzienė — ižd., Juzė Gulbinskienė — ižd. pavad., dr. K. Šidlauskas — teis. patarėjas. Iždo globėjai: J. Kapačinskas, H. Cižauskienė, H. Buchinskienė.

— **Kazys Almenas** nagrinės kvantifikuotos rizikos problemą demokratinėje santvarkoje Santaros-Šviesos suvažiavime rugsėjo 6-9 Tabor Farmoj, Sodus, Mich.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** D. Brazdžionis, Los Angeles, Calif., S. Ginčys, Brockton, Mass. Užsakė kitiem: J. Beržanskis, S. Norwalk, Conn. —J. Misevičius, Baltimore, Md. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant —prenumerata visiem 13 dol. metam.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Charles Kal

KL. — Aš vienam viešbuty išgyvenau 3 metus. Kai netekau darbo, negalėjau laiku sumokėti nuomos. Pasilikau skolingas 50 dol. Kai vieną vakarą parėjau į viešbutį, radau savo kambario duris užrakintas, ir mano visas turtas, vertas apie 400 dol., nebuvo man atiduotas. Administratorius man pasakė, kad mano daiktus jis man atiduos, kai sumokėsiu likusią nuomos skolą. Aš netekau net šventadieninių drabužių bei švarių marškinių persirengti. Ar viešbučio savininkas gali taip elgtis?

ATS. — Jūsų klausimas, atrodo, nėra aiškus. Jei esat pasirašę nuomos sutartį metam, tai už nuomos nemokėjimą namo savininkas turėjo jum įteikti notą prieš 5 dienas. O jei gyvenat be sutarties, pagal mėnesius, už nemokėjimą laiku nuomos reikia įteikti norą prieš 30 dienų. Jei nuomojat pagal metų sutartį, tai notą savininkas turi įteikti prieš 60 dienų. Jei gyvenat pagal sutartį savaitėmis, tai savininkas turi įteikti notą prieš 7 dienas. Jūsų viešbučio savininkas nesilaikė įstatyminių nuostatų. Jūs galit teisme užvesti prieš jį bylą ir ją laimėti. Žinoma, šie nuostatai veikia Illinois valstijoj, bet kitose valstijose jie gali būti kiek skirtingi.

KL. — Aš ištekėjau už antro vyro, su kuriuo gražiai išgyvenau šešis mėnesius. Per tą laiką aš jį prirašiau prie savo namo. Vieną kartą jis parėjo vėliau naktį į namus ir buvo gerokai įgėręs. Kai aš jį paklausiau, kur jis buvo, tai jis mane smarkiai sumušė be jokio pagrindo. Aš noriu jį išvaryti ir atimti savo namą. Kaip būtų galima šį reikalą sutvarkyti be didelių išlaidų? — B.A.

ATS. — Jei du žmonės yra susituokę, tai be divorso užvedimo bylos nebūtų galima išspręsti. Žinoma, jei vyras sutiktų savo noru atiduoti savo dalį jum, tai turėtumėt nueiti pas vietos advokatą, kuris paruoštų dokumentus. Tada jum nereikėtų bylinėtis, ir mažai būtų išlaidų. Bet jei buvęs jūsų vyras su tuo nesutiktų, tada reikėtų kreiptis į teismą; ta byla jums atsieitų apie 500 dol.

KL. — Aš atvykau į JAV. Dirbau įvairius darbus. Išgyvenęs čia tam tikrą laiką, gavau pilietybės dokumentus. Turime 5 vaikus, kurie gimė šiame krašte. Po 10 metų pilietybės dokumentus aš pamečiau. Būdamas bedarbiu, norėjau gauti pašalpą. Valdinė įstaiga paklausė, ar aš esu pilietis, ir kur esu gimęs. Atsakiau, kad gimiau Marijampolėj, Lietuvoj. Valdininkas paprašė mano pilietybės dokumentų. Aš jam pasakiau, kad kažkas juos pavogė. Jis parodė savo nepasitenkinimą ir manimi netikėjo. Ką aš turiu daryti? — S.T.

ATS. — Nueikit į imigracijos departamentą. Ten gausit aplikaciją, panašią į pirmuosius popierius. Ją reikės tinkamai užpildyti ir pridėti tris savo nuotraukas. Tai įstaigai reikės sumokėti 20 dol. ar kiek daugiau. Žinoma, būtų daug lengviau, jei galėtumėt įrodyti, kuriame mieste pilietybės dokumentus gavot ir kuriais metais. Tai truktų beveik tris mėnesius. Jei negalėtumėt įrodyti nei metų, nei vietos, tada jau būtų daugiau sunkumų. Aš patariu iš naujo prašyti pilietybės dokumentų, kadangi senais laikais federalinė valdžia neturėjo modernių dokumentų, kaip dabar turi. Pagal pateiktus faktus aš spėju, kad Jūsų žmona yra šio krašto pilietė. Apie šiame krašte gimusius Jūsų vaikus turiu pasakyti, kad jie yra JAV piliečiai.

KL. — Mano geras bičiulis mane prašė, kad aš būčiau jam liudininku pilietybės dokumentų gavime. Jis man, rodos, yra per daug užmokėjęs, kadangi buvau priverstas pasakyti, kad aš jį pažįstu daugiau negu 5 metus. Bet iš tikrųjų aš jį pažinojau tik vienerius metus. Per 5 metus aš 12 kartų buvau "bičiuliam" liudininku. Vėliausiai mano bičiulis egzaminuotojui išsitarė per klaidą, kad jis man sumokėjo 50 dol. Prieš savaitę aš gavau laišką iš imigracijos departamento. Mane apkaltino, kad esu blogas žmogus. Man patarė sugrąžinti tam bičiuliui 30 dol. Jie surado, kad aš buvau ir kitiem tautiečiam liudininku ir klausė mane, kiek iš jų gavau pinigų. Atsakiau, kad neatsimenu, kiek tie tautiečiai man mokėjo ar nemokėjo. Įstaiga man pasakė, kad aš pas juos ateičiau rugsėjo mėn. ir atsineščiau įrodymus. Ar imigracijos departamentas galėtų iš manes atimti JAV pilietybę? Aš turiu žmoną ir du mažamečius vaikus. Pasakykit, kokia būtų jų padėtis.

ATS. — Jūsų klausimas yra gana svarbus. Beveik nepatariama per spaudą į jį atsakyti. Patarčiau Jum kreiptis į savo šeimos advokatą, kuris jūsų reikalą gal sutvarkys.

Adv. Charles P. Kal

FAKTAI KALTINA PREZIDENTĄ

Aš buvau priverstas nekritikuoti Amerikos prezidento ne dėl to, kad esu demokratas, bet dėl to, kad smerkiu unijistų vadus, kurie sukelia šiame krašte šiuo kritišku ekonominiu metu bereikalingus streikus. Apie unijistų egoistinius vadus aš rašau į du vietinius anglų kalba leidžiamus laikraščius.

Prez. Carterio vadovybė pasirodė esanti labai silpna. Mum šiandien svarbiau apsaugoti Ameriką, o ne tautos vadą.

Būdamas demokratų partijos vadu, Carteris veikiausiai buvo priverstas tos partijos vadovybės parinkti "turtingą", nepatyrusį diplomatą Vance valstybės sekretorium. Šiandieną dėl to nevykusio pasirinkimo mūsų kraštas yra didžiausiame pavojuje, o komunistinis pasaulis ne tik juokiasi iš mūsų politinės diplomatinės silpnybės, bet ir džiaugiasi savo laimėjimais visame demokratiškame pasauly.

Mes gerai prisimenam, kad prez. Carteris per daug skubėjo padaryti "taiką" tarp Egipto ir Izraelio. Bet arabų pasaulis viešai pareiškė, kad, jei Amerika greitai "taiką" padarys, tai bus sustabdytas naftos eksportas. Šiandien mes matom, kad tame regijone nėra nei taikos, nei naftos eksporto. Dėl nepatyrusio diplomato ir greitos "taikos" Amerika yra atsidūrusi didžiausiame ekonomiškame recesijos pavojuje. O kai ateis žiaurioji žiemužė, tada visi gyventojai dar stipriau tai pajus. Duok, Dieve, kad taip neįvyktų!

Amerika dėl tos "taikos" netenka daug bilijonų dolerių ir dar yra priversta duoti didelį naftos kiekį Izraeliui.

Aš nenoriu kaltinti mūsų prezidento, bet įvykusieji faktai jį kaltina.

Adv. Charles P. Kal

Šiemet sueina jau 64 metai, kaip leidžiamas Darbininkas. Pradėtas jis leisti 1915 Bostone. 1951 perkeltas į Brooklyną ir sujungtas su Brooklyne ejusia Amerika ir Pittsburghe ėjusiom Lietuvių Žiniom. Auka prisidėk prie šio laikraščio išlaikymo.

Duok Darbininką paskaityti savo kaimynui ir paragink užsiprenumeruoti.

BALTIMORĖJE

Baltimorės lietuviai viešai ir iškilmingai pagerbė gerą lietuvių bičiulį Baltimorės miesto burmistrą William D. Schaefer rugpiūčio 4 Lietuvių Svetainės salėj. Publika pradėjo rinktis 12 valandą į Lietuvių Svetainę, kur pavalgė skanios krebsų sriubos ir kitų valgių. Lietuviai turėjo progos pasveikinti miesto burmistrą ir palinkėti jam sėkmės ateities darbuose. Rengimo komitetas padėkojo visiem, kurie dalyvavo "Burmistro Schaefer Dienoje" lietuvių tarpe Baltimorėj.

Jonas Unitas-Jonaitis, žymus futbolistas Baltimorės Colts ratelyje per 18 metų, liepos 28 už savo pasižymėjimą rungtynėse per visus tuos metus buvo įdėtas Football Hall of Fame, Canton, Ohio. Baltimorės lietuviai didžiuojasi savo tautiečio pasižymėjimu sporto aikštėse. Jonas gimė ir augo Washington, Pa., Pittsburgho miesto priemiestyje. Jono tėvas mirė, kai jis buvo mažas berniukas, bet jo gera motina Joną užaugino ir gerai išauklėjo. Liepos 28 jo motina irgi dalyvavo tose iškilmėse, kur jos sūnus buvo pagerbtas visos Amerikos futbolistų. Jonas Unitas dalyvauja Lietuvių Melodijos radijo programoj beveik kiekvieną sekmadienį. Sveikiname Joną, kuris nesigėdina prisipažinti esąs lietuvis, ir linkime jam sėkmės ateity.

Šv. Alfonso suaugusių klubas rengia Crab Feast puotą šeštadienį, rugpiūčio 11, Šv. Alfonso mokyklos darže. Vakaras prasidės 7 val. Bilietus galima gauti dabar pas Barborą Dixon, kuri vadovauja šiai puotai. Rugpiūčio mėnuo tai pats geriausias laikas krebsams. Daug jų atsiranda Chesapeake Bay vandeny. Lietuviai iš jų pagamina skanias bandukes ir sriubą. Visi klubo nariai raginami gausiai dalyvauti šioj puotoj.

Jonas Obelinis

Dr. Stasys Ankudas, Baltimorės lietuvių mėgiamas gydytojas, vardinių proga atšventė 70-tą gimtadienį. Nuotraukoj iš k.: G. Leonienė, G. Radžiuvienė, dr. S. Ankudas, Gr. Krivickienė, E. Masaitienė, dr. D. Krivickas, S. Surdokienė. Už dr. Ankudo dalinai pridengti yra A. Leonas ir A. Radžius. Nuotr. C. Surdoko

LOS ANGELES, CALIF.

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos pradžios mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo 4.

Lituanistinė Šv. Kazimiero parapijos mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo 8, šeštadienį, 9 val. ryto.

Lietuvių Dienų žurnalo gegužinė, rengiama spaudai paremti, įvyks rugsėjo 16, tuoj po lietuviškų pamaldų, 12 val. dienos McCambridge Parke, 1515 North Glenoaks, Burbank, Calif.

Los Angeles lietuvių gydytojų dr-jos naujon valdybon išrinkti: pirm. dr. Birutė Raulinaitienė, vicepirm. dr. Zigmas Brinkis, sekr. dr. Rolandas Giedraitis, ižd. dr. L. Trečiokas.

Antanas ir Lilija Adomėnai, iki šiol gyvenę North Adams, Mass., persikėlė gyventi į Los Angeles ir pradėjo dirbti savo tėvo Antano Adomėno automobilių taisymo įmonėj. Abu Adomėnai yra veiklūs žmonės ir uoliai reiškiasi lietuviškame visuomeniniame gyvenime.

Dr. Edmundas Lenkauskas, akių, ausų ir gerklės specialistas, iš Cleveland, Ohio, išlaikė Californijos valstybinius gydytojo egzaminus ir su visa šeima žada persikelti į Los Angeles gyventi. Dr. Edmundas ir Milda Lenkauskai augina tris dukras, kurios, kaip ir jų tėveliai, aktyviai reiškiasi lietuviškoj veikloj. — L.Ž.K.

NAUJAUSI LEIDINIAI

L. Dovydėnas, Vasaros vidudienis, 8 dol.

S. Maziliauskas, Merkelis Giedraitis, 7 dol.

B. Vaivorytė, Viltrakių vaikai, prem. apysakėlės jaunimui, 4 dol.

Kun. dr. J. Gutauskas, Didžiųjų Bendrijos tėvų mintys, 7 dol.

Kl. Jūra, Monsinjoras Z. Ignatavičius, 10 dol.

J. Gliauda, Perlojos respublika, premijuotas romanas, 7 dol.

J. Kralikauskas, Įkaitę Vilniaus akmenys, prem. romanas, 5 dol.

A. Baronas, Laivai ir uostai, romanas, 7 dol.

M. Kvietytė, Peteliškių sala, pasakos vaikams, 4 dol.

Persiuntimui pridedama 50 c.

Šios bei kitos lietuviškos knygos ir lietuviškos muzikos plokštelės gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LAST TRIP TO LITHUANIA IN 1979

(Audience with Pope John Paul II. Group to be specifically mentioned by the Holy Father. Audience arranged courtesy of Lithuanian College, Rome. Accommodations in Rome at Villa Lithuania)

TOUR NO.	DEPART N.YORK	RETURN N.YORK	CITIES/NIGHTS	TOTAL INCL. AIR FARE
305	Sept. 19	Sept. 28	Vilnius 5, Moscow 2 Helsinki 1	$895

LAST BOOKING DATE FOR TOUR 305 IS AUGUST 15

Cost per person, double occupancy; add $3 US departure tax; tour director will accompany tours with minimum 30 participants

Reservations/Information:
UNION TOURS, INC.
6 East 36th Street
New York, N.Y. 10016

AMERICAN SOCIETY OF TRAVEL AGENTS ASTA

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

Jerry Zaborowski
Tour Manager

WE ARE LOOKING FOR OUTSIDE AGENTS (PARTTIME) IN THE USA & CANADA TO HELP PROMOTE OUR TOUR PROGRAM TO LITHUANIA

Yes, I am interested in your .....departure

Name

Address, City, Zip

Phone No.

JEI JŪS NORITE SIŲSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidarytą kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St. 305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street 435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street 342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue 633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue 895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue 486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street 925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street 376-6755
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd. ..... (216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue 365-6780
Lakewood, N.J. 08701 — 234 Second St. 363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue 365-6740
Forest Hills, N.Y. 11375 — 69-40 Fleet St. ..... (212) 268-1594
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue 385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue 674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St. 475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St. ..... 215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy. 602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue 381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave. 301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue 257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcelius Street 475-9746
Herkimer, N.Y. McKennan Rd. 315-866-3939

DR. ZIGMĄ KUNGĮ PRISIMENANT

Rugpiūčio 11 sueina dveji metai, kaip mirė dr. Zigmas Kungys, jaunas, energingas ir šaunus vyras, gyvenęs prie Los Angeles, Calif. Mirė staiga, ištiktas kraujo trombozės galvoj. Buvo vedęs Reginą Aukštikalnytę, paliko tris mažus sūnelius.

Zigmas Kungys buvo gimęs 1924 sausio 24 Reistrų kaime prie Pajūrio miestelio, Šilalės valsčiuje, Tauragės apskrity. Tėvai — Juozapas ir Ona Jurgilaitė Kungiai. Tėvas buvo iš Pajūrio apylinkių, motina iš Putokšlių kaimo, Sartininkų valsčiaus, Tauragės apskr.

Šeima buvo gausi, 5 broliai ir 5 seserys. Zigmas buvo 7-tas, o mirė pirmas. Du broliai ir dvi seserys gyvena Amerikoj, kiti Lietuvoj.

A.a. dr. Zigmas Kungys.
Nuotr. Vytauto Maželio

Baigęs Pajūrio pradžios mokyklą, įstojo į Šilalės gimnaziją. Karas sutrukdė ją baigti. 1944 spalio 8 pasitraukė į Vokietiją ir sustojo netoli Tuebingeno. Po karo tuoj nuvyko į Eichstaettą, kur buvo suorganizuota lietuvių gimnazija. Baigė tos gimnazijos pirmą laidą. Grįžęs į Tuebingeną, studijavo ekonomiją, į Ameriką atvyko 1949. Apsigyveno Newarke, N.J. Dirbo įvairius darbus ir įstojo į Brooklyno kolegiją, studijavo biznio administraciją. Persikėlė gyventi į Brooklyną.

Kolegiją baigė 1954 ir išsikėlė į Chicagą. Ten nusipirko restoraną ir jį sėkmingai administravo. Nerimdamas perleido barą savo svainiui ir pats išvyko į Vokietiją medicinos studijuoti. Ją baigė 1969 Mainzo mieste. Grįžęs į Ameriką, atliko visas praktikas, išlaikė reikiamus egzaminus ir įsikūrė Los Angeles mieste, paskui persikėlė į Yucaipą, prie Los Angeles.

Dr. Zigmas Kungys buvo mielas ir draugiškas žmogus, linksmo būdo, paslaugus. Mokėjo gerai organizuoti, ypač ten, kur buvo praktiški reikalai. Nuo gimnazijos laikų buvo ateitininkas, vėliau Liet. Fronto bičiulis, uolus LB narys, šaulys. Neieškojo reklamos, triukšmingo pripažinimo, bet visada buvo nuoširdus ir dosnus lietuviškiem reikalam, į Lietuvių Fondą įnešė 1000 dol., auka parėmė ir kitas organizacijas.

Brooklyną jis mėgo. Dažnai čia sustodavo keliaudamas. Atvykdavo ir specialiai į kokias šventes. Čia jis rengėsi egzaminam, grįžęs iš Vokietijos. Čia jis turėjo daug nuoširdžių draugų, kurie jį visada prisimena.

(p.j.)

BOSTONO ŽINIOS

Bostono parengimų kalendorius

Minkų radijo valandos gegužinė Romuvos parke Brocktone įvyks rugpiūčio 12.

Tautos šventės minėjimas, rengiamas Martyno Jankaus šaulių kuopos, Brocktone įvyks rugsėjo 9.

Tautos šventės minėjimas Lietuvių Piliečių Dr-jos salėj So. Bostone įvyks rugsėjo 16.

Lietuvių Diena, rengiama Lietuvių Bendruomenės Bostono apygardos, įvyks rugsėjo 23 Maironio Parke, prie Worcesterio.

Stepono Dariaus legionierių posto moterų pagelbininkių banketas įvyks rugsėjo 30.

Laisvės Varpo rudens koncertas Lietuvių Piliečių Dr-jos salėj So. Bostone įvyks spalio 7.

Tautinių šokių sambūrio šokių vakaras Lietuvių Piliečių Klube So. Bostone įvyks spalio 13.

Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimas, rengiamas Lietuvių Bendruomenės Bostono apygardos, įvyks spalio 14 BC—Bostono kolegijoj.

Balfo Bostono skyriaus 35 metų sukakties minėjimas įvyks spalio 28 So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėj.

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas įvyks lapkričio 11.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas įvyks lapkričio 18.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET
Vedėjas Petras Viščinis
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telef. (617) 586-7209
BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

30 dol. — J. Lugauskas, Brooklyn, N.Y.

23 dol. — I. Keraitienė, Paterson, N.J.

17 dol. — V. Malinauskas, Stamford, Conn.

14 dol. — V. Leskaitienė, Santa Barbara, Calif.

Po 10 dol. — V. Sušinskas, Philadelphia, Pa., B. Vyliaudas, Union, N.J.

Po 7 dol. — D.A. Andruška, Poselle Park, N.J., F. Povilaitis, Waterbury, Conn., M. Scharf, Crowley, Tex., J. Iškauskas, Wayne, N.J., A. Mičiulis, Richmond Hill, N.Y., F. Kudulis, Ormond Beach, Fla., A. Lingienė, Redford, Mich., A. Ambraziejus, New York, N.Y., V. Tomkus, Juno Beach, Fla., B. Girnius, Allen Park, Mich., A. Gudonis, Dunedin, Fla., J. Karaminas, Commack, N.Y.

5 dol. — A. Gruzdys, St. Petersburg Beach, Fla.

4 dol. — S. Šakalys, Providence, R.I.

Po 2 dol. — A. Grebliūnas, Hartford, Conn., J. Tiškus, Brooklyn, N.Y., A. Miner, Grafton, Mass., A. Girnius, Roslindale, Mass., Z. Sprindžiūnas, St. Petersburg Beach, Fla., dr. V. Avižonis, Milford, Delaware, S. Augonis, So. Boston, Mass., B. Bliumfeldas, Worcester, Mass., A. Pietaris, Kearny, N.J., B. Paliulionis, Cicero, Ill., O. Steponis, Great Neck, N.Y., B. Raugas, Delran, N.J., G. Bagdonas, Hyannis, Mass., A. Liškūnas, Chicago, Ill., M. Stonis, Maplewood, N.J., V. Budrecki, Elizabeth, N.J., R. Dulskis, Brockton, Mass.

1 dol. — P. Žalubas, Newark, N.J.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

Okupuotos Lietuvos rinktinė, dalyvavusi Spartakiados šachmatų varžybose Maskvoje, sužaidė nekaip, užimdama 14-tą vietą iš 17 komandų. Pereitoj Spartakiadoj Lietuva baigė dešimta. Tačiau pora Lietuvos rinktinės dalyvių iškopė į Spartakiados laimėtojus, surinkę savo lentose daugiausia taškų; būtent: G. Rastenis — penktoj lentoj iškovojo 6.5 taško iš 8, ir septintoj lentoj — 18-metis plungietis V. Majorovas pelnė 6.5 taško iš 8. Spartakiados varžybas laimėjo Ukrainos rinktinė, įveikusi ilgamečius Spartakiados laimėtojus Maskvą ir RSFSR.

Ignas Žalys gerai sužaidė Quebec Open pirmenybėse, Montrealyje. Dalyvavo arti 400 šachmatininkų. Pagrindinėj grupėj varžėsi 89 dalyviai. Laimėjo tm Lawrence Day iš Toronto, surinkęs 7 tš. iš 8 galimų. K. Spraggett su R. Peits pasidalijo II-III v., pelnę po 6.5 tš., L. Williams, P. Lemyre ir R. Hamilton — po 6 tš. Kiti prizų laimėtojai šioj "Championship" sekcijoj buvo tm iš N. Yorko Bernard Zuckerman, tm L. Piasetski, tm L. Witt, Ignas Žalys su kitais penkiais — po 5.5 taško. Kiekvienas iš jų gavo po $55 prizą. Pirmenybių laimėtojui L. Day atiteko $1,500 prizas.

Dėl pabaltiečių pirmenybių N. Yorke, lapkričio 10-11, I Žalys rašo, kad, jei pirmenybės bus vykdomos su trim ratais per dieną, jis nevažiuos. Visi didesnieji šachmatų turnyrai su 3 partijom jau išnyko; turėtų išnykti tai ir lietuvių bei pabaltiečių turnyruose.

ST. PETERSBURG, FLA.

Dariaus ir Girėno tragiško per Atlantą į Lietuvą skridimo minėjimas įvyko liepos 15 Lietuvių Klube. Kalbėjo klubo vicepirmininkas K. Urbšaitis.

Lietuvių Klubo įstatų keitimo bei papildymo reikalu klubo nariai savo pageidavimus bei pastabas gali pateikti klubo valdybai iki rugsėjo 1.

Lietuvių Bendruomenės devinton tarybon iš Floridos apygardos išrinkti: Anelė Karnienė iš LB St. Petersburgo apylinkės, Julija Staškūnaitė ir Zigmas Strazdas — iš LB Palm Beach apylinkės.

Floridos Amerikos Lietuvių Klubas jau dvejus metus veikia pagal naujus įstatus. Valdybos nuomone kai kurie įstatų skyriai yra nepraktiški ir turėtų būti pakeisti. Tam reikalui numatomas specialus susirinkimas spalio mėnesį. Nariai savo pasiūlymus šiuo reikalu prašomi įteikti klubo valdybai iki rugsėjo 1.

Lietuvos vyčių St. Petersburgo kuopos pirmininkas inž. Antanas Mažeika išvyko vasaroti į Kennebunkport, Maine, iš kur vyks į Lietuvos vyčių seimą. Įvykstantį rugpiūčio 16-19 Chicagoj. Pirmininkui išvykus, vyčių reikalais galima kreiptis vakarais į vicepirmininką Aleksą Kraujalį. Jo telefonas 867-2831. — L.Ž.K.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
MIchigan 2-4130

PADĖKA

Nuoširdi padėka Apreiškimo parapijos kunigams už atlaikytas iškilmingas šv. mišias mūsų vedybinio gyvenimo 50 metų sukakčiai paminėti ir už atsilankymą į svečius. Taip pat nuoširdi padėka ir visiems svečiams už dalyvavimą vaišėse ir mūsų pagerbimą.

Didelis ačiū dukroms Irenai ir Vidai ir jų šeimoms už surengtas vaišes.

IRENA IR VINCAS SOLOMONAI

Brangiai žmonai, motinai ir uošvienei

A. A.
MARIJAI VYLIAUDIENEI

mirus, jos vyrą Balį Vyliaudą, dukrą Ireną ir žentą Julių Veblaitį, JAV LB Elizabetho apylinkės pirmininką, bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia

JAV LB Krašto valdyba

A. A.
MARIJAI VYLIAUDIENEI

mirus, mano gili užuojauta jos vyrui Baliui Vyliaudui, dukrai Irenai ir žentui Juliui Veblaičiui, Jūratei, Rūtai su šeimomis ir Audronei. Kartu liūdžiu.

Margarita Samatienė

A. A.
MARIJAI VYLIAUDIENEI

mirus, vyrą Balį Vyliaudą ir dukrą Ireną Veblaitienę su šeima nuoširdžiai užjaučiame.

Vladas ir Nijolė Palubinskai
Viktoras ir Aldona Palūnai
Mečys ir Jadvyga Palūnai

Liūdime mūsų globėjui šiame krašte

KUN. JUOZUI ČEKAVIČIUI

iškeliavus amžinybėn. Reiškiame gilią užuojautą jo seseriai Onai Šeputienei ir giminėm Lietuvoje.

Babarskių šeima,
žentas Alinskas ir anūkai,
Stasė Šakalienė, M. Nedzinskas,
anūkės Audra Alinskas,
Sandra Simonavičius

"Amber Holidays"

1979 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
iš Bostono/New Yorko

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Rugsėjo 19 — $829.00 (vienos savaitės)
Rugsėjo 26 — $829.00 (vienos savaitės)
Spalio 10 — $829.00 (vienos savaitės)
Gruodžio 19 — $1045.00 (dviejų savaičių)

VISOS GRUPĖS aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS —
PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

MEMBER AMERICAN SOCIETY OF TRAVEL AGENTS ASTA

Trans-Atlantic Travel Service, Inc.
393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc., vidaus ir užsienio kelionių agentūra, jau nuo 1960 metų SĖKMINGAI organizuoja visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Įstaigai vadovauja: ALDONA ADOMONIS IR ALBINA RUDZIŪNAS.

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

BALTIC TOURS

1979 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ, RYTŲ IR VAKARŲ EUROPĄ

Nuo devynių iki penkiolikos dienų

9 DIENOS — LIETUVOJE & RUSIJOJE:
5 naktys Vilniuje, 2 Maskvoje

Rugs. 20 — 28 d. $849.00
Rugs. 27 — Spal. 5 d. $849.00

11 DIENŲ LIETUVOJE & LENKIJOJE:
6 naktys Vilniuje, 2 Varšuvoje

Rugs. 6 — 16 d. $849.00
Spal. 11 — 21 d. $779.00

12 DIENŲ — LIETUVOJE & LENKIJOJE:
6 naktys Vilniuje, 3 Varšuvoje

Rugp. 9 — 20 d. $959.00

15 DIENŲ — LIETUVOJE, RUSIJOJE & ITALIJOJE:
5 naktys Vilniuje, 3 Maskvoje, 5 Romoje

Liepos 24 d. — Rugp. 7 d. $1,249.00

VISOMS KELIONĖMS ĮSKAITOMA:

- Išvykimas iš Bostono, New Yorko ir Chicagos via Lufthansa, Northwest Orient ir SAS
- Vienos dienos ekskursija į Kauną, pusė dienos Trakuose
- Įžymybių apžiūrėjimo kelionės
- Prityrusių kelionių palydovų ir vadovų patarnavimai
- Iš kitų miestų galima jungtis su papildomu mokesčiu

Atstovai:

Worcester, Mass. — B. Sviklienė (617) - 798-2868

Dėl daugiau informacijų ir rezervacijoms prašome kreiptis į:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, Ma. 02168
Tel. (617) — 969-1190

Sutvarkome dokumentus norintiems išsikviesti gimines iš Lietuvos arba norintiems ilgesnį laiką pabūti Lietuvoje.

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Tėv. dr. Antanas Liuima, SJ, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos prezidentas, rugpiūčio 16 atvyksta į New Yorką iš Romos, kur jis profesoriauja Šv. Grigaliaus universitete. Pirmiausia aplankys Putnam, Conn., esantį Alkos muziejų, kuris yra pavestas L.K.M. Akademijos priežiūrai. Po to rugpiūčio 25 išskris į Chicagą, kur dalyvaus Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime ir Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjime.

Paulius Jurkus, Darbininko redaktorius, rugpiūčio 4 pradėjo atostogas, kurias sunaudos lituanistinės mokyklos 8-to skyriaus vadovėlio atbaigimo reikalam. Į darbą grįžta rugpiūčio 27.

Ignas Lapšys, gyvenąs Kyfsteine, Austrijoj, paskyrė didesnę pinigų sumą kultūrinei lietuvių veiklai remti. Aidų žurnalui ir Darbininko savaitraščiui teko 150 dol. Už didelę paramą pranciškonų spaudos leidėjai aukotojui nuoširdžiai dėkoja.

Tėv. Placidas Barius, OFM, gyv. lietuvių pranciškonų vienuolyne Brooklyne, N.Y., rugpiūčio 6-14 vadovaus rekolekcijom Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų vienuolyne, Putnam, Conn.

Dail. Česlovas Janušas uoliai rengiasi naujai savo parodai, kuri įvyks spalio 20 Philadelphijoj. Parodą rengia Lietuvių Tautinės Sąjungos Philadelphijos skyrius.

Aleksandra Kašubienė dvidešimt šeštame Santaros-Šviesos suvažiavime rugsėjo 6-9 Tabor Farmoj, Sodus, Mich., kalbės apie savo kūrybą.

Apreiškimo parapijos metinė gegužinė — Lietuvių diena — Plattdeutsche Parke, pereitą sekmadienį pavyko labai gražiai. Žmonių dalyvavo 400 su viršum, daugiau negu pereitais metais. Veikė įvairūs laimėjimai. Stambiausią piniginę premiją — 100 dol. laimėjo Ona Šeputienė. Parapijos kunigai dėkoja parapiečiam už dėmesį savai parapijai. Kitame numery — plačiau.

Nijolės Valaitienės a.a. brolio Jurgio Mačiūno mirties metinių proga Viktorija Vaitiekaitytė-Bernier, M.D., Great Neck, N.Y., aukoja 50 dol. Kultūros Židiniui. Nuoširdus ačiū.

Kennebunkporte, Maine, pranciškonų vasarvietėj, ateitininkų sendraugių stovykla prasideda rugpiūčio 11 ir baigiasi rugpiūčio 19.

Ekskursija į Kennebunkport, Maine

Tradicinė rudens ekskursija autobusu pas T. Pranciškonus įvyks rugsėjo 1, 2, 3.

Autobusas išeina nuo Kultūros Židinio, 341 Highland Blvd., Brooklyne, rugsėjo 1 d., 9 val. ryto ir pakeliui sustos prie Šalinskienės šermeninės 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Grįžtama rugsėjo 3 vakare.

Kelionė, nakvynė ir 5 kartus valgis — asmeniui 75 dol. Kelionės reikalais skambinti T. Petrui (212) 827-1351, Marytei Šalinskienei 296-2244. Gautas patogus autobusas. Anksčiau užsiregistravę gali pasirinkti vietas.

Ieškomas 4 kambarių butas jaunai šeimai iš 3 asmenų. Skambinti iki 4 v. popiet 847-2772.

Parduodamas šešių kambarių namas su rūsiu. Vienam automobiliui garažas. Sklypas 100x80. Telef. 516 588-5980. Pageidaujama lietuvių šeima. Skambinti galima visą dieną.

MIRĖ STASYS JAKŠTAS

Liepos 28 Ispanijoj, Los Balcones Torrevieja-Alicante, mirė ilgametis Brooklyno gyventojas, mokytojas Stasys Jakštas. Ten ir palaidotas. Į laidotuves buvo nuvykusi iš New Yorko jo dukra Virginija. Be jos, dar liko sūnus Gintautas, dukros Rasa, Regina. Liko ir žmona Elžbieta.

A.a. Stasys Jakštas

Stasys Jakštas buvo gimęs 1906 spalio 25 Giedraičiuose, Ukmergės apskrity. 1930 baigė Simano Daukanto mokytojų seminariją Kaune, vėliau išklausė lituanistiką ir teisę Vytauto Didžiojo universitete. Metus mokytojavo Dubingiuose. Nuo 1932 dirbo J. Jablonskio pradžios mokykloje Kaune, 1938 pradėjo tarnauti Švietimo Ministerijoj. Nuo 1941 iki 1944 buvo pradžios mokslo departamento direktorius.

Karo metu pasitraukė į Vokietiją, 1946-48 buvo Švietimo Valdybos sekretorius, Kasselio lietuvių stovyklos švietimo vadovas.

Į JAV atvyko 1949, apsigyveno Newarke, buvo Newarko, Kearny-Harrison šeštadieninės mokyklos vedėjas. Vėliau persikėlė gyventi į Brooklyną. Išėjęs į pensiją, iškeliavo į Ispaniją ir ten pastoviai įsikūrė. Iš Ispanijos buvo bent porą kartų atvykęs aplankyti draugų ir pažįstamų, giminių.

Veikė skautų organizacijoj, turėjo vyr. sk. laipsnį, 1930 su dr. K. Avižoniu suredagavo leidinį "Kelias į laimę", 1947 redagavo skautų vadovo II leidimą, Vokietijoje buvo vyr. skautininko pavaduotoju ir Lietuvos Skautų S-gos Tarybos nariu. Be to, veikė tautininkuose, neolituanuose, 1937-39 redagavo Jaunąją Lietuvą.

Stasys Jakštas rašė eilėraščius. Buvo sudaręs jų nemažą pluoštą, spausdino periodikoje. Jo eilių yra įdėta į poezijos antologijos knygą "Trečieji Vainikai".

PRANCISKONŲ VASARVIETĖ KENNEBUNKPORTE

Pranciškonai visus lietuvius kviečia atostogauti savo vasarvietėje, Kennebunkporte. Čia ideali vieta ir fiziniam, ir dvasiniam poilsiui. Pavargusias nuo darbo jėgas stiprina didinga Maino gamta — jūra, miškai, tyras oras, o taip pat geras maistas, patogūs kambariai. Dvasiai atgaivos teikia meniška aplinka — monumentinės skulptūros lauke, nuostabaus grožio koplyčia, dailės parodos, koncertai, literatūros vakarai, paskaitos. Pranciškonų vasarvietė JAV ir Kanados lietuviam yra tapusi visokeriopo poilsio vieta karštais vasaros mėnesiais.

Atostogavimo sezonas prasideda birželio 30 ir baigiasi rugsėjo 3. Informacijų ir rezervacijų reikalais kreipiamasi šiuo adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, ME 04046. Tel. 207 967-2011.

Žolinė švenčiama rugpiūčio 15, trečiadienį. Nors tai yra darbo diena, bet katalikam tą dieną privalu išklausyti mišias.

Tony ir Sofija Slye paaukojo 100 dol. lietuviškam mišiolui leisti. Tam pačiam tikslui 100 dol. paaukojo ir St. Lukoševičius.

Emilija Pūtvytė, gyvenanti Sunny Hills, Fla., susirgo ir guli Šv. Vincento ligoninėj Manhattane. Jai padaryta operacija. Jos kambarys yra 527 Smith Bldg. Ligoninė yra prie 12 St. ir 7 Ave.

Alina Staknienė analizuos literatūros kritikos pasiekimus okupuotoj Lietuvoj per Santaros-Šviesos suvažiavimą rugsėjo 6-9 Tabor Farm, Sodus, Mich.

Elzbieta Pauliukonienė, Worcester, Mass., š.m. liepos mėnesį susilaukė trijų anūkių: dviejų Pauliukonyčių ir vienos Rudytės. Dana-Marija Rudytė, Newark, Del., yra 24-ji laimingos močiutės anūkė — iš 13 anūkų ir 11 anūkių.

Petras ir Marytė Šlapikai, gyv. Ft. Lauderdale, Fla., atsiuntė Darbininko spaudai 10 dol. ir užprašė mišias už a.a. Mariją S. Dabulis. Mišios bus aukojamos rugsėjo 26 lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne.

L.S.S. Atlanto rajono skautų ir skaučių Švyturio stovykla įvyks Resolute Scout Reservation, Bolton, Mass., rugpiūčio 18-26. Stovyklos viršininkas — s. fil. Apolinaras Treinys. Iš New Yorko į šią stovyklą vyks daugiau negu pusšimtis skautų-čių.

Putnam, Conn., Matulaičio namuose rugsėjo 9 LB Connecticut apygardos valdyba ruošia Vilniaus universiteto 400 metų minėjimą su pamaldom, akademine, literatūrine ir koncertine dalim. Žada turėti ir parodą.

Vyt. Matulaičio daryta nuotrauka buvo įdėta praeito Darbininko pirmame puslapyje. Nuotrauka vaizdavo Kanados mokytojus mokytojų savaitėje Kennebunkporte. Per neapsižiūrėjimą buvo praleista fotografo pavardė.

IŠ SUNNY HILLS SUGRĮŽUS

Naujoj lietuvių kolonijoj — Sunny Hills, Fla., — gyvenimas gyvas. Vasarą, kai žmonės važinėja po įvairius kraštus, nemaža atvyksta ir į Sunny Hills paatostogauti, apžiūrėti naujos kolonijos. Kai kurie svečiai aplanko jau čia gyvenančius draugus arba savo pirktas vietas.

Teko nustebti, kad jau yra pastatyta 20 lietuviškų namų. Beveik visi yra vienoj vietoj, prie ežero. Gatvė pavadinta Ambassador Court vardu. Būtų galima jai duoti ir lietuvišką vardą, nes čia gyvena vieni lietuviai. Jie visi gražiai ir artimai bendradarbiauja ir vienas kitam padeda.

Atostogaujant lietuviui kun. Antanui Kardui iš New Yorko, du sekmadienius buvo lietuviškos pamaldos Šv. Teresės bažnyčioj, pačiam Sunny Hills miestely. Abu sekmadienius lietuvių susirinko 20 su viršum. Julija Čepukienė giedojo solo lietuviškas giesmes, o muz. Vincas Mamaitis iš Elizabeth, N.J., grojo vargonais.

Visi Sunny Hills lietuviai laukia muz. V. Mamaičio čia atvykstant pastoviam apsigyvenimui. Tada bus galima suorganizuoti ir chorą. Sunny Hills lietuvių kolonija džiaugiasi iš New Yorko atvykstančiais aktorium H. Kačinsku su žmona. Tikimasi, kad šioj kolonijoj jie įneš gražios kultūrinės šviesos į lietuvišką gyvenimą.

Sunny Hills gamta ir oras yra labai tinkami ilgesniam apsigyvenimui. Čia galima girdėti visokių paukščių čiulbesio, o vakarais ir varlių kurkimo. Kas mėgsta grybus, gali labai sėkmingai grybauti. Ežere galima žvejoti ir maudytis.

Tikimasi, kad netolimoj ateity Sunny Hills vietovėj įsikurs ir daugiau lietuvių.—V.D.

Kun. Antano Rubšio, Manhattan kolegijos, Bronx, N.Y., profesoriaus, studijos apie Naująjį Testamentą "Raktas į Naująjį Testamentą" antras tomas netrukus pasirodys "Krikščionis gyvenime" serijoj.

Maironio lituanistinė mokykla New Yorke naujus mokslo metus pradės rugsėjo 8.

Vincas Rastenis Santaros-Šviesos suvažiavime rugsėjo 6-9 Tabor Farmoj kalbės apie "Tautą — aplinkos ugdytą žmonių bendruomenę".

Vladas Sidas, iš Richmond Hill, N.Y., tarnybos reikalais kartu su žmona Patricija ir dviem vaikučiais buvo nuvykęs į Los Angeles ir susipažino su vietos lietuvių veikla.

Dail. Albino Elskaus paroda atidaryta rugpiūčio 3 Vasaris galerijoje Bar Harbor, Maine. Paroda tęsis iki rugpiūčio 31. Į parodos atidarymą iš New Yorko buvo nuvykę keletas žmonių.

Povilas Osmolskis, dail. Povilo ir Onos Osmolskių sūnus, prieš keletą metų baigęs architektūrą, dabar išlaikė profesinius egzaminus ir gavo leidimą savarankiškai verstis architekto profesija.

Muzikė Nijolė Ulėnienė buvo susirgusi ir išgulėjo ligoninėj 11 dienų. Dabar grįžo namo ir toliau gydosi daktarų priežiūroj.

MUZIKINIS NEW YORKO GYVENIMAS

Metropolitan Opera New Yorke šių metų sezoną pradeda rugsėjo 24, pirmadienį, 8 val. vak. su Verdi opera Otello. Dainuos Cruz-Romo, Domingo, Milnes, Moll. Dvi savaites prieš Metropolitan operos spektaklius operos rūmuose kiekvieną vakarą pasirodys American Ballet Company.

Šalia minėtos Otello operos, šį sezoną Metropolitan Opera pastatys šias operas: Aida — Verdi, Un Ballo in Maschera — Verdi, Billy Budd — Britten, Carmen — Bizet, Cavalleria Rusticana — Mascagni ir Pagliacci — Leoncavallo, Don Carlo — Verdi, Don Pasquale — Donizetti, Elektra — Strauss, L'Elisir d'Amore — Donizetti, Die Entfuehrung aus dem Serail — Mozart, Eugene Onegin — Tchaikovsky, Fidelio — van Beethoven, La Gioconda — Ponchielli, Hansel and Gretel — Humperdinck, Lohengrin — Wagner, Manon Lescaut — Puccini, Parsifal — Wagner, Le Prophete — Meyerbeer, Rigoletto — Verdi, Rise and Fall of the City of Mahagonny — Weill, Der Rosenkavalier — Strauss, Tosca — Puccini, Werther — Massenet, Wozzeck — Berg.

New York City Opera, prieš pradėdama rudens operos sezoną, dvi savaites savo rūmus skiria operetėm. Bus pastatytos: Naughty Marietta — Herbert, The Merry Widow — Lehar.

Šių metų rudens sezone New York City Opera pastatys šias operas: La Boheme — Puccini, Carmen — Bizet, La Clemenza di Tito, Count Ory — Rossini, The Daughter of the Regiment — Donizetti, Dido and Aeneas — Purcell, Le Bourgeois Gentilhomme — Strauss, Falstaff — Verdi, Faust — Gounod, La Loca — Menotti, Lucia di Lamermoor — Donizetti, Madama Butterfly — Puccini, Manon — Massenet, The Marriage of Figaro — Mozart, Rigoletto — Verdi, Street Scene — Weill, Tosca — Puccini.

Maskvos Bolshoi baletas New York City Operos rūmuose gastroliuoja nuo rugpiūčio 1 iki rugpiūčio 26. Statomi šie baletai: The Stone Flower — Prokofiev, The Legend of Love — Melikov, Spartacus — Khatchaturian, Romeo and Juliet — Prokofiev, Swan Lake — Tchaikovsky. Diriguoja Algis Žiūraitis ir Alexander Kopylov.

The New York Times liepos 30 įsidėjo straipsnį apie Lietuvą. Specialus korespondentas Craig R. Whitney rašo, kaip atvykę iš Amerikos ieško savo šaknų, kas jų tėvai buvo. Aprašomos Genevieve ir Helen Pladis iš New Jersey, kaip jos nuvykusios ieškojo savo giminės šaknų, bet iš to dažniausiai niekas neišeina, nes vizito laikas trumpas ir vietoj galimybės šį tą rasti mažos.

Flushing Meadow - Corona parką, New Yorke, kur buvo lietuviškas kryžius ir kur dabar beliko tik kryžiaus pamatai, norima papuošti ir pagražinti, pravesti naujus takus, įtaisyti suolus. Bet ar tai sumažins vandalizmą, kuris ten siaučia?

Ant Brooklyno tilto rasta didžiulė bomba. Pastebėta ji laiku ir laiku nuimta, nes sprogus ji būtų stipriai sužalojus tiltą.

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ KENNEBUNKPORTE, MAINE

Lituanistinių mokyklų mokytojų studijų savaitė įvyko liepos 8-15 pranciškonų gražioje vasarvietėje Kennebunkport, Maine. Tai buvo XIII tokia JAV ir Kanados mokytojų savaitė.

Vadovai

Jai vadovavo JAV rytinio pakraščio mokyklų inspektorius Antanas Masionis. Programos koordinatoriumi buvo Švietimo Tarybos pirmininkas Bronius Juodelis. Dvasinio susikaupimo ir lietuvių kl. lektorius kun. Juozas Vaišnys, SJ. Studijų prelegentai: A. Masionis, A. Rinkūnas, dr. J. Girnius, Teresė Gečienė, St. Rudys, K. Mileris, J. Širka, A. Gustaitis, V. Gureckienė, dr. Užgirienė, E. Ribokienė. Negalėjusių į studijas atvykti komp. J. Gaidelio ir dr. Mirgos Girniuvienės prisiųstos paskaitos buvo perskaitytos.

Paskaitos buvo gyvai išdiskutuotos. Paskaitų mintys: lituanistinių mokyklų paskirtis, keliai ir būdai, kaip lituanistinę mokyklą išeivijoje išlaikyti ateičiai, jaunų mokytojų paruošimas, administracinės ir mokyklų mažėjimo problemos, tėvų ir visuomenės lietuviškosios sąmonės ugdymas.

Stovyklos tvarka

Stovykloje buvo tokia tvarka: pamaldos—8 v., pusryčiai — 9 v. Nuo 9:30 iki 12 v. —rytinių sesijų paskaitos, diskusijos. Pietūs — 12 v. Nuo 1 iki 4:30 — vasarojimas. Lietuvių kalbos rašybos pasitobulinimo seminarai 4:30 iki 6 v.v. Vakarienė 6 v., kultūrinės vakaronės nuo 8 v.v. iki 9:30 v.v. Nakties poilsis nuo 10:30 v.v.

Savaitės atidarymas

Liepos 8, sekmadienį, suvažiavo 35 JAV ir Kanados mokytojai ir 23 svečiai. Po vakarienės buvo studijų savaitės atidarymas. Atidarė studijų savaitės vadovas Antanas Masionis. Sveikinimo kalbas pasakė A. Masionis, LB Švietimo Tarybos pirmininkas Br. Juodelis ir LB Bostono apygardos pirm. J. Kapočius. Paskui buvo susipažinimo vakaras.

Pradedame

Pirmadienį, liepos 9, po pamaldų ir pusryčių prasidėjo studijų savaitės darbas. Kiekvieną dieną pirmininkavo vis kitas.

Pradėta lietuvių kalbos seminaru — lietuvių kalbos ir rašybos pasitobulinimu, kurį pravedė kun. Juozas Vaišnys, SJ, pasikvietęs asistente Lemonto lituanistinės mokyklos mokytoją Rasą Šoliūnaitę.

A. Rinkūno vadovėlis

Su džiaugsmu mokytojai sutiko Antano Rinkūno paruoštą vadovėlį — "Ar kalbate lietuviškai?" Čia yra vadovėlis, 3 darbo sąsiuviniai ir mokytojo vadovas. Autorius ir supažindino su savo vadovėliu.

Buvo pranešta, kad dar ruošiami nauji vadovėliai — S. Jonynienė ruošia 3 skyriui, P. Jurkus — 8 skyriui.

Mokslo priemonių parodėlė

Mažojoje salėje buvo suruošta p. Abromaitienės ir V. Matulaičio paveikslinių priemonių parodėlė. Supažindino V. Matulaitis.

Pranešimai iš mokyklų

Dvylikos mokyklų vedėjai pranešė, kas dedasi jų mokyklose. Paaiškėjo, kad mokinių skaičius mažėja, jau ateina mokinių, kurie nekalba lietuviškai. Trūksta ir jaunų mokytojų. Paaiškėjo, kad Kanados federalinė valdžia remia lituanistines mokyklas, gi JAV parama iš Lietuvių Fondo ir kitų šaltinių nėra pakankama. mokyklų išlaikymas tėvams dar yra nemaža našta.

Priimtos rezoliucijos

Studijų savaitė nutarė paruošti rezoliucijas, kurios liestų lituanistinių mokyklų išlaikymą. Rezoliucijų komisiją sudarė: Stasys Rudys, Bronius Juodelis, kun. J. Vaišnys, SJ, Teresė Gečienė ir A. Rinkūnas. Pirmininkavo St. Rudys.

Svarbesnės rezoliucijų mintys. Paprašyti Lituanistikos Institutą, kad peržiūrėtų dabar Lietuvoje reformuotą rašybą ir nutartų, kas yra priimtina. Pasirūpinti išleisti tokį vadovėlį, kad galėtų naudotis mokykla ir spauda. Organizuoti paskaitas jaunom šeimom lietuviško auklėjimo temomis. Mokyklose įsteigti klases lietuviškai nekalbantiem, paraginti vaikus, kad jie dalyvautų specialiose vasaros stovyklose, kurios pritaikytos jų kalbai. Prašyti Lituanistikos Instituto, kad jų psichologijos sekcija padėtų paruošti lietuviškų vertybių ugdymo pratimus. Organizuoti lietuvių kalbos kursus suaugusiem, kurie kalba tik angliškai. Pedagoginį Institutą Chicagoje prašo išplėsti neakivaizdinį skyrių. Kviečia visus mokytojus skaityti spaudoje specialų skyrių apie lietuvių kalbą.

Dėkoja visiem, kurie remia lituanistinių mokyklų išlaikymą, dėkoja tėvam, kurie leidžia savo vaikus į lituanistines mokyklas, dėkoja ir šios studijų savaitės rengėjam.

V. Vizgirdos paskaita

Kultūrinių vakaronių metu dail. V. Vizgirda parodė skaidres apie dabartinę Lietuvos dailę. Skaidrės ryškios ir gerai parodytos, komentarai visiem suprantami.

Poezijos vakaras

Kitoje vakaronėje savo eiles skaitė poetas Stasys Santvaras, skaitė rubajatus, iš premijuotos knygos. Skaitė ir poetas Leonardas Andriekus ir poetas humoristas Antanas Gustaitis.

-o-

Vežių vakarą suruošė vasarvietės šeimininkė p. Subatienė. Buvo ir pamaldos už mirusius mokytojus. Kun. J. Vaišnys suminėjo visą eilę mokytojų, kurie mirė išeivijoje.

Prisiminti mokytojavę ilgus metus. Pagerbtas studijų savaitės vadovas A. Masionis. Jam įteikta A. Galdiko monografija.

Kanadietis mokytojas Eimantas suredagavo savaitės leidinėlį, kur rubajatų forma aprašė linksmus savaitės nuotykius.

Dalyvavę šioje studijų savaitėje dėkoja šeimininkam ir programos dalyviam už idealistinį pasiaukojimą ir darbą, kad kuo ilgiau išsilaikytų lituanistinė mokykla.

E. Ribokienė

Neringoj ateitininkų stovykla prasideda rugpiūčio 12 ir baigiasi rugpiūčio 25.

Knygnešiai nešė knygas slaptai į Lietuvą, buvo rusų valdžios persekiojami, tremiami į Sibirą. Mūsų dabar niekas nepersekioja už lietuvišką raštą, tai parsineškime daugiau knygų į savo namus. Pirkime naujus lietuviškus leidinius!